

N:o 9.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 22 maj 1909
— — — — Andra Kammaren den 22 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden n:is 10, 12, 24, 138, 145, 170 och 207 samt memorial n:is 81, 108, 214.)

Till Konungen.

I afseende å regleringen af utgifterna å riksstatens nionde hufvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Ordinarie anslag.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

1:o) I den till Riksdagen den 14 januari innevarande år aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kungl. Maj:t under nionde hufvudtiteln i punkten 1 föreslagit Riksdagen dels att

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 9 Häft. (N:o 9.) 1

medgifva, att Eders Kungl. Maj:t måtte äga att under år 1909 utöfver beloppet af den i gällande stat för landtbruksinstitutet vid Ultuna upptagna anslagspost »extra lärare, arfvoden», 2,250 kronor, för beredande af ökad arfvode åt extra läraren i nationalekonomi, ekonomilagfarenhet och kommunalrätt vid institutet af till Eders Kungl. Maj:ts förfogande stående medel använda ett belopp af 250 kronor; dels ock att med förklarande, att den i staten för landtbruksinstitutet vid Ultuna upptagna anslagspost »extra lärare, arfvoden», nu 2,250 kronor, skulle från och med år 1910 höjas med 1,000 kronor till 3,250 kronor, höja det under anslagstiteln undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar uppförda anslaget till nämnda landtbruksinstitut från 55,000 kronor med 1,000 kronor till 56,000 kronor.

Den föreslagna anslagsökningen är, enligt hvad utredningen i ärendet gifver vid handen, afsedd dels till arfvode med 750 kronor till en extra lärare i trädgårdsskötsel, dels ock till arfvodesökning med 250 kronor till extra läraren i nationalekonomi, ekonomilagfarenhet och kommunalrätt.

Med hänsyn därtill, att trädgårdsskötseln under de senaste åren kommit att intaga en allt viktigare plats i landthushållningen, har Riksdagen ansett sig böra bifalla förslaget om ett bättre tillgodoseende af undervisningen däri vid ifrågavarande landtbruksinstitut. I likhet med departementschefen finner äfven Riksdagen detta lämpligen böra åstadkommas därigenom, att denna undervisning för framtiden bedrifves i mera praktisk riktning än hittills kunnat ske och för sådant ändamål öfverflyttas till en särskild, praktiskt utbildad lärare från lektorn i botanik, zoologi och trädgårdsskötsel, hvars undervisning, i betraktande af den nödvändiga beskaffenheten af denna lärares utbildning, väl hufvudsakligen måste vara af teoretisk art och hvilken genom en sådan anordning skulle blifva i tillfälle att mera odeladt ägna sig åt undervisningen i sina hufvudämnen, botanik och zoologi. Och som Riksdagen icke haft något att erinra emot beloppet af den föreslagna aflöningen till den nye läraren, har Riksdagen bifallit framställningen i denna del.

Hvad härefter beträffar arfvodet till extra läraren i nationalekonomi, ekonomilagfarenhet och kommunalrätt vill Riksdagen erinra därom, att redan vid institutets ombildning år 1891 af såväl dess dåvarande styrelse som landtbruksstyrelsen framhölls nödvändigheten af att bestämma denne extra lärares arfvode till 1,000 kronor. Till detta belopp uppgår också det arfvode, som den extra läraren i ifrågavarande ämnen vid Alnarps landtbruksinstitut uppbär.

Med afseende härå och på de i öfrigt i statsrådsprotokollet anförda skäl har Riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag jämväl i denna del.

Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen dels medgifvit, att Eders Kungl. Maj:t må äga att under år 1909 utöfver beloppet af den i gällande stat för *landtbruksinstitutet vid Ultuna* upptagna anslagspost »extra lärare, arfvoden», 2,250 kronor, för beredande af *ökadt arfvode åt extra läraren i nationalekonomi, ekonomilagfarenhet och kommunalrätt vid institutet*, af till Eders Kungl. Maj:ts förfogande stående medel använda ett belopp af 250 kronor; dels ock med förklarande, att den i staten för *landtbruksinstitutet vid Ultuna* upptagna anslagspost »extra lärare, arfvoden», nu 2,250 kronor, skall från och med år 1910 höjas med 1,000 kronor till 3,250 kronor, höjt det under anslagstiteln undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar uppförda anslaget till nämnda landtbruksinstitut från 55,000 kronor med 1,000 kronor till 56,000 kronor.

2:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkten 2 föreslagit, att Riksdagen må ej mindre medgifva, att under förevarande anslagstitel må, under benämningen »trädgårdsundervisningen», uppföras ett anslag å sanmanlagdt 36,800 kronor, däraf *dels* 4,800 kronor till 4 stipendier, ett hvart å 1,200 kronor, att på af Eders Kungl. Maj:t föreskrifna villkor utdelas till personer, hvilka önska utbilda sig till trädgårdskonsulenter eller lärare i trädgårdsskötsel eller eljest förvärfva högre utbildning i trädgårdsfacket, *dels* 12,000 kronor till upprätthållande af en trädgårdsskola vid Alnarp, *dels ock* 20,000 kronor till upprätthållande af två trädgårdsskolor, en i mellersta och en i norra Sverige; än äfven vid bifall till hvad under denna och föregående punkt föreslagits, med höjande af slutsumman af anslagstiteln »till undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» från 320,100 kronor med 37,800 kronor till 357,900 kronor, i riksstaten uppföra de under ifrågavarande anslagstitel ingående anslagen under följande uppställning:

bestämmt anslag:

till landtbruksinstituten m. m. kronor 307,900: —

förslagsanslag:

till understöd åt landtmannaskolor ,, 50,000: —

Summa kronor 357,900: —

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning afser att ordna trädgårdsundervisningen i landet i enlighet med ett af landtbruksstyrelsen uppgjort, af Eders Kungl. Maj:t i hufvudsak godkänt förslag.

Enligt detta förslag skulle den *högre* trädgårdsundervisningen (för utbildande af trädgårdskonsulenter, lärare i trädgårdsskötsel m. fl.) för närvarande blifva nöjaktigt tillgodosedd genom beviljande af medel till fyra årligen utgående stipendier, hvartdera å 1,200 kronor, att för bedrivande af trädgårdsstudier under tvåårig vistelse utomlands tilldelas personer, som hade tillräcklig utbildning i trädgårdsskötsel för att på denna väg kunna vidare förkofra sina kunskaper i facket.

Beträffande den *lägre* trädgårdsundervisningen — hvilken skulle hafva till hufvudsakligt ändamål att utbilda dugliga trädgårdsmästare, men därjämte vid sidan af denna dess egentliga verksamhet hafva till uppgift att genom anordnande af kortare specialkurser bland allmänheten sprida kunskap om och väcka intresse för såväl trädgårdsskötselns skilda grenar som olika trädgårdsprodukters rationella tillgodogörande — skulle denna förläggas till fem därför särskildt inrättade trädgårdsskolor, hvaraf en skulle vara belägen i södra, tre i mellersta och en i norra Sverige. Skolan i södra Sverige borde förläggas till Alnarp och, liksom öfriga dit förlagda landtbruksundervisningsanstalter, helt göras till en statsinstitution. De öfriga trädgårdsskolorna skulle däremot i likhet med landtbruksskolorna samt andra lägre undervisningsanstalter på landthushållningens område, enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande i hvarje fall, förläggas till enskilda egendomar eller trädgårdar, som genom en högt stående trädgårdskultur ägde därför nödiga betingelser samt med hvilkas innehafvare i sådant fall kontrakt på viss tid borde upprättas och på detta sätt villkoren för skolans uppehållande bestämmas.

Verksamheten vid de såhunda upprättade skolorna skulle bedrivas enligt följande

› *Hufvudgrunder för med understöd af statsmedel inrättade trädgårdsskolor.*

1. Trädgårdsskolas ändamål är att meddela undervisning i trädgårdsskötsel samt öfning och färdighet i trädgårdsarbetenas utförande, ordnande och ledning.

2. Lärokursen är tvåårig, och skall undervisningen så ordnas, att nya elever hvarje år kunna emottagas.

3. Undervisningen meddelas i hvarje lärokurs på två afdelningar, hvardera omfattande en undervisningstid af ett år.

Undervisning skall meddelas i:

Svenska språket,

Välskrifning,

Räkning, t. o. m. enkel regula de tri,

Geometri, ytors och solida figurers beräkning,

Bokhålleri samt uppsättandet af affärsbref, fakturor o. d.,

Ritning,

Botanik,

Läran om växtsjukdomar, deras orsaker och motarbetande,

Zoologi med särskild hänsyn till för trädgården nyttiga och skadliga djur samt de sjukdomar, som förorsakas af dessa,

Kemi med särskild hänsyn till de kemiska föreningar och företeelser, som äro af betydelse för växtlifvet,

Fysik och meteorologi,

Jordarts- och gödsellära,

Fältnätning och afvägning samt jords torrläggning,

Trädgårds- och parkanläggningskonst,

Köksväxtodling,

Blomsterodling,

Fruktodling och fruktkänedom,

Trädskoleskötsel,

Fröodling och sortförädling,

Binde- och dekorationskonst,

Trädgårdsalsters konservering och användning samt vinberedning,

Biskötsel.

4. Denna undervisning fördelas på de olika årskurserna, så att under första årskursen föreläsningarna upptaga omkring 300 timmar och förevisningar samt öfningar 140 timmar,

samt under andra årskursen föreläsningar upptaga omkring 450 timmar samt förevisningar och öfningar 200 timmar.

5. Synnerlig vikt skall läggas på utbildningen af lärlingarnas yrkesskicklighet, och böra dessa därföre deltaga, undervisas och öfvas i alla förekommande trädgårdsarbeten, såsom köksväxtodling, blomster-, frukt- och fröodling på kalljord och under glas, trädskoleskötsel, trädgårdsanläggningars utförande och skötsel m. m.

6. Det praktiska arbetet i trädgården skall så ordnas, att eleverna erhålla tillräcklig tid öfrig för självstudier.

7. Vid trädgårdsskola skola årligen anordnas kortare specialkurser i särskilda grenar af trädgårdsodling eller därmed sammanhängande ämnen, och böra sådana kurser anordnas äfven för personer, som icke hafva trädgårdsodling till sitt yrke, såsom folkskolelärare, trädskötare inom fruktföreningar, m. fl. För äldre trädgårdsmästare böra repetitionskurser uti vissa speciella delar af trädgårdsskötseln anordnas.

8. Vid trädgårdsskola bör finnas plats för minst 20 elever.

9. För att vinna inträde vid skolan erfordras att vara fylld 21 år, äga folkskolebildning samt under minst tre år hafva allvarligt deltagit i olika trädgårdsgöromål.

Äfven kvinnor skola äga att såsom elever genomgå trädgårdsskola.

10. Eleverna erhålla fri undervisning, kost och bostad.

Deltagare i special- eller repetitionskurser, hvarom i punkten 7 sägs, bekosta själfva kost och bostad, men må på särskild pröfning af landtbruksstyrelsen bero, om och i hvilka fall deltagare däri skola erlagga någon afgift för undervisningen.

11. Vid hvarje trädgårdsskola skall finnas en vid densamma fast anställd föreståndare.

12. Undervisningen i fruktodling och fruktkännedom, trädskole-skötsel samt köksväxt- och blomsterodling fördelas mellan föreståndaren och tvenne vid skolan fast anställda lärare. Undervisningen i öfriga läroämnen jämte handledningen i praktiska öfningar och arbeten lämnas af biträdande lärare till erforderligt antal.

13. Vid trädgårdsskola skall finnas: fruktträdgård, trädskolor för fruktträd, parkträd och bärbuskar, köksträdgård och blomsterträdgård, jämte frukt-, persiko- och vinhus, öfvervintringshus, föröknings- och varmhus, kallhus, samt varma och kalla kaster äfvensom drifbänkar.»

Hvad anginge undervisningens omfattning samt behovet af de i punkten 13 af förenämnda hufvudgrunder för skolorna omförmälda anläggningar m. m. syntes en olikhet kunna komma i fråga mellan å ena sidan skolorna i södra och mellersta Sverige samt å andra sidan den föreslagna skolan i Norrland, för hvilken undervisningen kunde i flera afseenden inskränkas.

Beträffande kostnaden för genomförandet af den sålunda föreslagna organisationen af trädgårdsundervisningen, hölle landtbruksstyrelsen före, att särskild hänsyn borde tagas till den tillämnade skolan vid Alnarp på grund af den ställning, samma skola skulle komma att få

såsom statsinstitution, hvarföre också vid beräkningen af det erforderliga statsanslaget afseende borde fästas jämväl å den till skolan hörande trädgårdens ekonomi.

Med hänsyn till dessa synpunkter hade landtbruksstyrelsen förordnat följande utgifts- och inkomststat för trädgårdsskolan i Alnarp:

Utgifter.

1 föreståndare	4,000 kronor	jämte fri bostad, bränsle och trädgårdsprodukter för 300 kronor.
2 underlärare à 2,000 kronor ...	4,000	> jämte bostad och bränsle.
Extra lärare	1,000	>
1 arbetsförman	900	>
Kost för 20 elever	7,200	>
Extra arbete, körslor och dit- hörande	2,200	>
Inköp af växter och frö	1,200	>
Underhåll af byggnader och inventarier	2,000	>
Undervisningsmateriell och un- derhåll däraf	850	>
Uppvärmning och belysning	1,000	>
Städning och eldning	800	>
Läkare och medicin	250	>
Diverse utgifter	600	> 26,000 kronor.

Inkomster.

Försäljning af växter	14,000 kronor	
Statsanslag	12,000	> 26,000 kronor.

Det erforderliga årliga statsanslaget till skolan i Alnarp behöfde således ej sättas högre än till 12,000 kronor. Däremot erfordrades en större nybyggnad till bostad åt lärare och manliga elever vid skolan samt inredning af en ny lärosal i den å stället nu befintliga skolbyggnaden, hvarför på extra stat äskats ett anslag af 40,000 kronor, till hvilken fråga Riksdagen under punkt 21:o här nedan återkommer.

Vidkommande kostnaderna för de trädgårdsskolor, hvilka skulle förläggas till enskilda egendomar, hade landtbruksstyrelsen med afseende å de olika förhållandena mellan å ena sidan mellersta Sverige och å andra sidan Norrland behandlat frågan om kostnaderna särskildt för hvarterdera af dessa områden.

De olikheter i skolornas stater, som sålunda betingades af de olika förhållandena inom mellersta Sverige och Norrland, afsåge dels antalet fasta lärare, i det att vid skolorna i mellersta Sverige måste anställas två dylika lärare, medan i Norrland, där undervisningen i fruktodling och fruktkännedom samt skötsel och anläggning af frukt-, persiko- och vinhus äfvensom i vinberedning, fruktkonservering och biskötsel kunde icke oväsentligt inskränkas, endast en fast lärare behöfde anställas, samt dels antalet elever, hvilket vid hvarje skola inom mellersta Sverige kunde beräknas till 20 men i Norrland till endast 15.

Med ledning af sagda förhållanden hade landtbruksstyrelsen upp-
gjort följande

*Förslag till inkomst- och utgiftsstat för trädgårdsskola
i mellersta Sverige.*

Inkomster.

3,600 elevdagsverken à 2 kronor..... kronor 7,200: —

Utgifter.

Föreståndaren	kr.	3,000: —
2 fasta lärare à 1,500 kr.	>	3,000: —
Extra lärare	>	1,000: —
Kosthåll, bostad, tvätt och städning för 20 elever under 365 dagar à 1 kr.	>	7,300: —
Undervisningsmateriell	>	400: —
Skolinventarier.....	>	200: —
Lyse och bränsle	>	1,300: —
Underhåll af de byggnader, som till- komma på grund af skolans för- läggande till platsen	>	1,000: — kronor 17,200: —

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för trädgårdsskola i Norrland.

Inkomster.

2,700 elevdagsverken à 2 kronor kronor 5,400: —

Utgifter.

Föreståndare	kr.	3,000: —	
1 fast lärare	»	1,500: —	
Extra lärare	»	1,000: —	
Kosthåll, bostad, tvätt och städning för 15 elever under 365 dagar à 1 kr.	»	5,475: —	
Undervisningsmateriell	»	400: —	
Skolinventarier m. m.	»	225: —	
Lyse och bränsle	»	1,200: —	
Underhåll af byggnader	»	600: —	kronor 13,400: —

De brister, som till följd af otillräckliga inkomster förefunnes, utgörande för trädgårdsskola i mellersta Sverige 10,000 kronor och för trädgårdsskola i Norrland 8,000 kronor, motsvarade alltså de belopp, som, för att skolorna skulle komma till stånd, måste fyllas af statsmedel.

I det af landtbruksstyrelsen sålunda uppgjorda förslaget till trädgårdsundervisningens ordnande har departementschefen icke förordat annan saklig ändring, än att, då försiktigheten syntes bjuda, att man, innan man förverkligade landtbruksstyrelsens plan i hela dess omfattning, sökte vinna erfarenhet om, huru dessa med statsmedel upprättade trädgårdsskolor komme att verka och i hvilken mån de från allmänhetens sida vunne anslutning, till en början endast tre skolor skulle upprättas, en i Alnarp, en i mellersta och en i norra Sverige, samt att den sistnämnda skolan skulle inrättas till samma omfattning, som skolan i mellersta Sverige, på det samma kompetens skulle medfölja genomgåendet af de olika skolorna.

Bland jordbrukets binäringar intager trädgårdsskötseln, hufvudsakligen till följd af det intresserade och målmedvetna arbete, som af hushållningssällskap och enskilda med eller utan understöd af allmänna medel därå nedlagts, numera ett mycket framstående rum. Trädgårds-

skötselns betydelse för den allmänna landthushållningen manar utan tvifvel till bemödanden att vidare utveckla denna näring. Ett betydelsefullt led i och tillika en nödvändig förutsättning för denna utvecklingsfortgång är otvifvelaktigt trädgårdsundervisningens ordnande genom statens försorg på ett lämpligt och ändamålsenligt sätt. Det i Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning nu framlagda förslaget i sådant syfte synes Riksdagen vara väl afpassadt efter landets förhållanden och af beskaffenhet att på ett tillfredsställande sätt kunna fylla sitt ändamål. Riksdagen har därför funnit sig böra i hufvudsak bifalla det-samma.

Beträffande den *högre* trädgårdsundervisningen anser Riksdagen, i likhet med departementschefen, att behovet däraf, innan någon erfarenhet på området vunnits och innan den lägre trädgårdsundervisningen blifvit fullt ordnad, bör kunna tills vidare nöjaktigt tillgodoses genom inrättande af stipendier för studier utomlands; och har Riksdagen icke något att erinra emot de föreslagna stipendiernas antal och belopp.

I afseende å antalet och belägenheten af de för den *lägre* trädgårdsundervisningens tillgodoseende af departementschefen föreslagna trädgårdsskolorna äfvensom i afseende å omfattningen af den undervisning, som i dem skulle meddelas, och de fordringar, som skulle uppställas för vinnande af inträde i skolorna, har Riksdagen ej heller funnit anledning till erinran. Däremot har Riksdagen, ehuru det icke är tilltalande att på något sätt ställa skolorna på olika plan, icke kunnat biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag därutinnan, att alla trädgårdsskolorna skulle inrättas till samma storlek. Visserligen torde skillnaden mellan södra och mellersta Sverige med hänsyn till de på trädgårdsodlingen inverkan förhållandena icke vara större än att de dit förlagda trädgårdsskolorna i allt väsentligt kunna inrättas efter samma plan; och har Riksdagen därför i afseende å dessa skolor icke något att erinra emot det af departementschefen beräknade antalet elever och lärare m. m. Men mellan Norrland å ena sidan och de öfriga delarna af landet å andra sidan torde skillnaden i berörda hänseende däremot vara så stor, att den norrländska skolans organisation ej lär kunna undgå att däraf påverkas. Till följd af det i Norrland rådande klimatet kunna gifvetvis de praktiska öfningarna vid trädgårdsskolan därstädes under inga förhållanden drivas i samma grad som vid de sydligare skolorna, vare sig i afseende å längden af den tid, öfningarna under året kunna pågå, eller beträffande det växtmaterial, desamma kunna omfatta. Då nu eleverna, hvilka för att vinna inträde vid skolorna

måste hafva en afsevärd, genom flerårigt praktiskt arbete inhämtad erfarenhet i trädgårdsskötseln, med visshet kunna förutsättas önska genomgå trädgårdsskola för att vinna ej endast teoretisk utan äfven ökad praktisk utbildning i sitt yrke, kan äfven med säkerhet antagas, att inträdessökande, hvilken erhållit sin förberedande utbildning i landets sydligare delar och således i regel redan före inträdet i skolan deltagit i så långt drifven trädgårdsskötsel, att sådan af klimatiska skäl ej kan förekomma vid den norrländska skolan, endast i undantagsfall komme att söka sig in i denna skola. Den norrländska skolans elever skulle således i regeln komma endast från Norrland. I betraktande häraf finner Riksdagen det af departementschefen för denna skola beräknade elevantalet af 20 allt för högt och anser detsamma utan risk kunna åtminstone för det närvarande ned-sättas till det af landtbruksstyrelsen beräknade antalet 15, hvilket antal också torde vara tillräckligt för Norrlands behof af utbildade trädgårdsmästare, äfven om dessa skulle rekryteras uteslutande med elever från ifrågavarande skola. Då sålunda, beträffande den norrländska skolan, elevantalet torde böra beräknas lägre än vid de andra skolorna samt den tid, som kan ägnas åt den teoretiska undervisningen, måste blifva längre än motsvarande tid vid de andra skolorna i mån, som tiden för de praktiska öfningarna blifver kortare, torde för den teoretiska undervisningens bedrivande vid denna skola i samma omfattning som vid de andra skolorna ej erfordras samma antal fasta lärare som vid dessa. Med hänsyn härtill har Riksdagen gillat landtbruksstyrelsens förslag jämväl i hvad det afser lärarnas antal vid den norrländska trädgårdsskolan.

För de afvikelser från den af departementschefen omfattade meningen, Riksdagen sålunda biträdt och hvartill Riksdagen föranledts, utom af ofvan angifna omständigheter, jämväl af samma skäl, som förmått departementschefen att reducera de af landtbruksstyrelsen föreslagna fem trädgårdsskolorna till endast tre, har Riksdagen hämtat ett ytterligare stöd från den erfarenhet, som vunnits från de norrländska landtbruksskolorna, hvilka, från början inrättade efter samma plan som de i öfriga delar af landet belägna, sedermera måst underkastas en förändrad organisation. Skulle emellertid erfarenheten ådagalägga, att den till Norrland förlagda trädgårdsskolan lämpligen bör uppehållas till samma omfattning som de andra skolorna, läser Riksdagen icke komma att undandraga sig beviljandet af erforderliga medel för skolans utvidgande till full likställighet med de öfriga skolorna.

I detta sammanhang har Riksdagen velat särskildt framhålla, att Riksdagen med de inskränkningar beträffande de praktiska öfningarna vid skolan i Norrland, som Riksdagen ansett betingade af där rådande förhållanden, ingalunda afsett någon inskränkning i de enligt Riksdagens mening synnerligen viktiga specialkurser, hvilka jämlikt de förslagsvis uppgjorda hufvudgrunderna för trädgårdsskolorna skulle vid desamma anordnas. För sådana kurser lämpar sig, enligt Riksdagens förmenande, den norrländska skolan fullt ut lika väl som någon af de öfriga skolorna.

Af den af Riksdagen beslutade inskränkningen beträffande trädgårdsskolan i norra Sverige följer, att statens kostnader för samma skola kunna nedbringas från af departementschefen beräknade 10,000 kronor till af landtbruksstyrelsen föreslagna 8,000 kronor eller med 2,000 kronor. Häraf blifver åter en följd, att anslaget till »trädgårdsundervisningen» icke behöfver uppföras till högre belopp än 34,800 kronor. Då vidare, enligt hvad Riksdagen inhämtat, det i statsrådsprotokollet omnämnda, för innevarande läsår med 8,000 kronor från förevarande anslagstitel utgående understödet till Adelsnäs' trädgårdsskola i Östergötland efter trädgårdsundervisningens ordnande på sätt föreslagits icke kommer att blifva erforderligt, torde, utan att de under punkterna 1 och 2 af nionde hufvudtiteln framställda anslagskrafven åsidosättas, den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna höjningen af anslagstitelns slutsumma kunna nedbringas med 10,000 kronor eller till 27,800 kronor.

Mot den föreslagna uppställningen af de under ifrågavarande anslagstitel ingående anslagen har Riksdagen icke något att erinra.

Med åberopande af hvad sålunda anförts får Riksdagen anmäla att Riksdagen dels medgifvit, att under förevarande anslagstitel må, under benämningen »*trädgårdsundervisningen*», uppföras ett anslag, å sammanlagdt 34,800 kronor, däraf *dels* 4,800 kronor till 4 stipendier, ett hvar å 1,200 kronor, att på af Eders Kungl. Maj:t föreskrifna villkor utdelas till personer, hvilka önska utbilda sig till trädgårdskonsulenter eller lärare i trädgårdsskötsel eller eljest förvärfva högre utbildning i trädgårdsfacket, *dels* 12,000 kronor till upprätthållande af en trädgårdsskola vid Alnarp, *dels* ock 18,000 kronor till upprätthållande af två trädgårdsskolor, en i mellersta och en i norra Sverige; dels ock med höjande af slutsumman af anslagstiteln »till undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» från 320,100 kronor med 27,800 kronor till 347,900 kronor, i riksstaten uppfört de under ifrågavarande anslagstitel ingående anslagen under följande uppställning:

bestämmt anslag:

till landtbruksinstituten m. m. kronor 297,900: —

förslagsanslag:

till understöd åt landtmannaskolor » 50,000: —

Summa kronor 347,900: —

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

3:o) Uti punkt 3 under nionde hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att *dels* medgifva, att från och med år 1910 i gällande stat för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet måtte bland posterna för aflöning införas »vikariatsersättning, 2,100 kronor», hvarigenom statens slutsumma skulle ökas till 112,100 kronor; *dels* besluta, ej mindre att tredje stycket af de af Riksdagen godkända villkor och förbehåll för åtnjutande af de i staten för samma centralanstalt för föreståndare och öfverassistenter upptagna aflöningsförmåner måtte från och med ingången af år 1910 erhålla följande ändrade lydelse:

»att föreståndare eller öfverassistent må uppbära tjänstgöringspenningar endast för den tid, han verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester; skolande för den tid, tjänstinnehafvaren eljest varit från tjänstgöring befriad, dessa aflöningsförmåner utgå till den, som tjänsten förrättar»;

än äfven att efter sjätte stycket af samma villkor och förbehåll skulle införas ett nytt stycke af följande lydelse:

»att föreståndare och öfverassistenter äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, de förra en hvar under en och en half månad och de senare en hvar under en månad»;

dels ock höja det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» uppförda anslag till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, nu 106,000 kronor, med 2,100 kronor till 108,100 kronor.

Berörda tredje stycke af omförmälda villkor och förbehåll är af följande lydelse:

»Att föreståndare eller öfverassistent må uppbära tjänstgöringspenningar endast för den tid, han verkligen tjänstgjort; skolande för

den tid, tjänstnehafvaren åtnjutit tjänstledighet, dessa aflöningsförmåner utgå till den som tjänsten förrättat.»

Då ifrågavarande befattningshafvare äro af sina tjänster oafbrutet upptagna hela tjänstetiden, synas de böra i likhet med öfriga ordinarie tjänstemän inom den centrala statsförvaltningen erhålla viss kostnadsfri ledighet; och då den för dem föreslagna semesterns längd är densamma, som i allmänhet gäller för med dem jämnställda befattningshafvare, har Riksdagen ansett sig böra godkänna den för beredande af en sådan semester föreslagna förändringen i villkoren och förbehållen för åtnjutande af de i staten för ifrågavarande anstalt för föreståndare och öfverassistenter upptagna aflöningsförmåner.

Den föreslagna nya aflöningsposten till vikariatsersättning i centralanstaltens stat är en gifven följd af medgifvande af rätt till semester i ofvannämnda utsträckning för ifrågavarande tjänstemän.

Riksdagen har alltså dels medgifvit, att från och med år 1910 i gällande stat för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet må bland posterna för aflöning införas »vikariatsersättning, 2,100 kronor», hvarigenom statens slutsumma ökas till 112,100 kronor; dels beslutat, att tredje stycket af de af Riksdagen godkända villkor och förbehåll för åtnjutande af de i staten för samma centralanstalt för föreståndare och öfverassistenter upptagna aflöningsförmåner må från och med ingången af år 1910 erhålla följande ändrade lydelse:

»att föreståndare eller öfverassistent må uppbära tjänstgöringspenningar endast för den tid, han verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester; skolandet för den tid, tjänstnehafvaren eljest varit från tjänstgöring befriad, dessa aflöningsförmåner utgå till den, som tjänsten förrättar;» samt

att efter sjätte stycket af samma villkor och förbehåll skall införas ett nytt stycke af följande lydelse:

»att föreståndare och öfverassistenter äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, de förra en hvar under en och en half månad och de senare en hvar under en månad;»

dels ock höjt det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» uppförda anslag till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, nu 106,000 kronor, med 2,100 kronor till 108,100 kronor.

Häraf föranledes icke någon höjning af anslagstitelns till befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar slutsumma.

4:o) Under 4:de punkten har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att dels från och med 1910 öka det under förevarande anslagstitel till understöd utaf premiering af nötboskap anvisade belopp, 100,000 kronor, med 20,000 kronor eller till 120,000 kronor, däraf 30,000 kronor skola användas för tilläggspris för tjurar, tillhörande tjurförening, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att, därest sistnämnda belopp i sin helhet eller till någon del under något år ej skulle behöfva för detta ändamål tagas i anspråk, anvisa det sålunda tillgängliga beloppet för andra till nötboskapspremieringen hörande ändamål; dels besluta, att för åtnjutande af understöd från anslaget fortfarande skola gälla enahanda villkor som i afseende å de för premiering af nötboskap nu anslagna medel; dels ock medgifva, att af anslaget må användas erforderligt belopp till fortsatt utgifvande af en riksstambok öfver ayrshireboskap.

I likhet med departementschefen anser Riksdagen intet tvifvel råda därom, att nötboskapspremieringen i väsentlig mån bidragit till det glädjande framåtskridande, nötboskapsafveln har att uppvisa bland landets mindre jordbrukare. Därtill hafva ock säkerligen de under de senaste åren bildade tjurföreningarna, hvilka väl kunna betraktas som ett led i nötboskapspremieringen, mäktigt bidragit. Det vidare utvecklandet och spridandet af denna föreningsrörelse synes Riksdagen därför synnerligen angeläget. Och då utdelandet vid premieringarna af tilläggspris för tjurar, tillhörande tjurförening, utan tvifvel kraftigt verkat i denna riktning, finner Riksdagen det välbetänkt att vidare fortgå på den sålunda inslagna vägen. Riksdagen, som icke haft något att erinra mot beloppet af den äskade anslagshöjningen eller mot framställningen i öfrigt, har alltså dels från och med 1910 ökat det under förevarande anslagstitel till understöd utaf premiering af nötboskap anvisade belopp, 100,000 kronor, med 20,000 kronor eller till 120,000 kronor, däraf 30,000 kronor skola användas för tilläggspris för tjurar, tillhörande tjurförening, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att, därest sistnämnda belopp i sin helhet eller till någon del under något år ej skulle behöfva för detta ändamål tagas i anspråk, anvisa det sålunda tillgängliga beloppet för andra till nötboskapspremieringen hörande ändamål; dels beslutat, att för åtnjutande af understöd från anslaget fortfarande skola gälla enahanda villkor som i afseende å de för premiering af nötboskap nu anslagna medel; dels ock medgifvit, att af anslaget må användas erforderligt belopp till fortsatt utgifvande af en riksstambok öfver ayrshireboskap.

Härigenom ökas anslaget till »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» med 20,000 kronor eller från 270,800 kronor till 290,800 kronor.

Länsveterinärer och veterinärstipendiater.

5:o) I en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 165) af den 26 mars 1909 har Eders Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att

dels godkänna följande förslag till aflöningsstat för länsveterinärerna från och med den 1 januari 1910.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
1 länsveterinär	1,500	1,000	2,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
31 länsveterinärer.....	46,500	31,000	77,500	
Summa	—	—	80,000	

dels godkänna följande allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten föreslagna aflöningsförmåner, nämligen:

att länsveterinär skall vara underkastad såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kunna varda föreskrifna;

att med länsveterinärstjänst icke må förenas annan tjänst å rikets eller Riksdagens stat;

att med länsveterinärstjänst ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej medicinalstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom länsveterinär, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att de med länsveterinärstjänst förenade tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningens innehafvare verkliga tjänstgjort, men för den tid han varit befriad från tjänstgöring skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något däraf:

att beträffande förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af länsveterinärstjänst tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd, samt att för grundläggande af rätt till löneförhöjning icke må beräknas tjänstgöring före år 1902;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som där-efter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering af extra inkomster, som kunna åtfölja länsveterinärsbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

dels förklara, ej mindre att en hvar, som med eller efter ingången af år 1910 tillträder länsveterinärsbefattning, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af länsveterinärsbefattningar, hvilka icke före viss af Eders Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension som dittills tillkommit dem;

dels ock vid godkännande af förenämnda stat höja det under nionde hufvudtiteln upptagna ordinarie anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater, nu 60,500 kronor, med 22,400 kronor eller till 82,900 kronor.

Enligt gällande af 1901 års Riksdag fastställda aflöningsstat för länsveterinärerna är dessa befattningshafvares aflöning bestämd till sammanlagdt 1,800 kronor, däraf 1,200 kronor lön och 600 kronor tjänstgöringspenningar, jämte ett ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter tio års tjänstgöring. För åtnjutande af dessa aflöningsförmåner äro stadgade åtskilliga villkor och förbehåll. Utom den sålunda från statsverket utgående aflöningen kunna länsveterinärerna i regel bereda sig extra inkomster hufvudsakligen af enskild praktik och annan tjänstbefattning eller annan sysselsättning i öfrigt, hvilka extra inkomster i allmänhet torde sammanlagdt uppgå till högre belopp än den ordinarie länsveterinäraflöningen. På framställning af Eders Kungl. Maj:t beviljade nästlidne års Riksdag åt länsveterinärerna en tillfällig löneförbättring under innevarande år å 500 kronor. I sammanhang därmed uttalade Riksdagen, som ansåg en löneförbättring för länsveterinärerna vara af behovet påkallad, önskvärdheten däraf, att utredning i detta ämne och därpå grundad lönereglering snarligen måtte åstadkommas. Den sålunda begärda löneregleringen har Eders Kungl. Maj:t nu genom ifrågavarande proposition förelagt Riksdagen; och omfattar denna reglering endast en jämkning af aflöningsbeloppen och ett skärpande af aflöningsvillkoren, hvaremot den icke berör länsveterinärstatens organisation, vare sig beträffande befattningshafvarnas antal eller åligganden eller i öfrigt. Och då Riksdagen funnit den för länsveterinär föreslagna aflöningen, som endast med 200 kronor öfverstiger den till sådan tjänstinnehafvare för närvarande utgående aflöningen, det extra lönetillägget inberäknadt, måttlig samt Riksdagen icke haft anledning till erinran

vare sig emot aflönings fördelning i lön och tjänstgöringspenningar eller emot lönevillkoren, som i tillämpliga delar öfverensstämman med hvad 1907 och 1908 års Riksdagar vid löneregleringar i allmänhet i sådant afseende fastställt, eller emot Eders Kungl. Maj:ts förslag i öfrigt, har Riksdagen antagit samma förslag.

Riksdagen har alltså *dels* godkänt följande förslag till aflöningsstat för länsveterinärer att gälla från och med den 1 januari 1910:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
1 länsveterinär	1,500	1,000	2,500) Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
31 länsveterinärer	46,500	31,000	77,500	
Summa	—	—	80,000	

dels godkänt följande allmänna villkor och bestämmelser för åttnjutande af de i staten föreslagna aflöningsförmåner, nämligen:

att länsveterinär skall vara underkastad såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kunna varda föreskrifna;

att med länsveterinärstjänst icke må förenas annan tjänst å rikets eller Riksdagens stat;

att med länsveterinärstjänst ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroy försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej medicinalstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom länsveterinär, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att de med länsveterinärsbefattning förenade tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningens innehafvare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit befriad från tjänstgöring, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i be-

hörig ordning afstånges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest prövas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstångd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

att beträffande förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af länsveterinärstjänst tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd, samt att för grundläggande af rätt till löneförhöjning icke må beräknas tjänstgöring före år 1902;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som där-efter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering af extra inkomster, som kunna åtfölja länsveterinärsbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

dels förklarar, ej mindre att enhvar, som med eller efter ingången af år 1910 tillträder länsveterinärsbefattning, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de

företvarande innehafvare af länsveterinärsbefattningar, hvilka icke före viss af Eders Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föränledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels ock höjt det under nionde hufvudtiteln upptagna ordinarie anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater, nu 60,500 kronor, med 22,400 kronor eller till 82,900 kronor.

Hästafvelns förbättrande.

6:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkten 6 af nionde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen *dels* att godkänna ett i statsrådsprotokollet intaget, af departementschefen tillstyrkt förslag till stat för stuteriöfverstyrelsen, att gälla från och med den 1 januari 1910, äfvensom de villkor och bestämmelser, som af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de i samma stat för styrelsens sekreterare upptagna aflöningsförmånerna, *dels* att medgifva, att styrelsens nuvarande sekreterare efter erhållande af fullmakt å den nya sekreterartjänsten må för rätt till ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han förut på grund af konstitutorial bestridt befattningen såsom styrelsens sekreterare, *dels ock* att — för beredande af tillfälle för styrelsens nuvarande sekreterare att under år 1909 helt och hållet ägna sig åt sin tjänst hos styrelsen — medgifva, att af de för innevarande år till hästafvelns befrämjande tillgängliga medel ett belopp af högst 3,000 kronor må till honom utbetalas såsom godtgörelse för de aflöningsförmåner, han för vinnande af ledighet från annan af honom innehaft statstjänst må komma att afstå.

Den föreslagna staten för stuteriöfverstyrelsen är af följande utseende:

	Lön.	Tjänstgöringspennningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
Styrelsens chef, arfvode ..	—	—	—	6,000	Är chefen bosatt utanför hufvudstaden, åligger honom att för detta arfvode själf bekosta de resor, som af honom företagas för inställelse till tjänstgöring i styrelsen samt för hemresa efter sådan tjänstgöring, hvaremot för de tjänsteresor, som i öfrigt af honom företagas, han äger uppbära särskild rese- och traktamentsersättning.
1 ledamot, d:o	—	—	—	500	
1 d:o , d:o	—	—	—	500	Ledamot, som liksom chefen äger vara bosatt utom hufvudstaden, äger utöfver arvodet uppbära rese- och traktamentsersättning för de af uppdraget föranledda resor.
1 sekreterare	3,600	1,800	400	5,800	Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
Till vikariatsersättning och extra biträde	—	—	—	600	
Till vaktmästares aflöning och expenser m. m.	—	—	—	950	
Summa	—	—	—	14,350	

Riksdagen anser visserligen nuvarande organisation af den högsta ledningen af statens verksamhet på hästväsendets område icke fullt tillfredsställande i administrativt hänseende. Ehuru väl därför önskligt varit, att ett mera fullständigt förslag till stuteriväsendets omorganisation nu förelegat, har dock Riksdagen, som icke varit i tillfälle att lämna någon anvisning, i hvilken riktning en sådan omorganisation lämpligen skulle gå, funnit sig böra i det hufvudsakliga bifalla Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag såsom åsyftande att förläna stuteriöfverstyrelsen fastare administrativa former än den hittills haft.

En följd af stuteriöfverstyrelsens i jämförelse med öfriga ämbetsverk säregna organisation är, att chefens personliga arbetsinsats är i särskildt hög grad af afgörande betydelse för ämbetsverkets hela verk-

samhet. Af så mycket större vikt är då, att ifrågavarande chefsbefattning kan anförtros åt en verkligt skicklig fackman. Hittills har det visserligen lyckats att för befattningen, oaktadt knappheten af de därmed förenade aflöningsförmånerna, erhålla så kvalificerade innehafvare. Men uppenbarligen kan detta förhållande icke beräknas i längden fortfara, åtminstone icke om, såsom önskligt är, valet af den själfskrifne ledaren af hela hästväsendet i landet skall kunna träffas ej blott inom en trängre ekonomiskt oberoende krets af för hästafveln intresserade personer utan äfven bland den stora mängden af fackmännen på området. Det torde därför enligt Riksdagens mening vara nödvändigt, att med befattningen förenas en ej alltför knappt tillmätt aflöning, hvars belopp dock, i betraktande af den chefen medgifna förmånen att kunna förlägga sin tjänstgöring hufvudsakligen utom hufvudstaden, synes, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, kunna bestämmas till 6,000 kronor att utgå i form af arfvode.

Vid bestämmande för chefen af ett arfvode till nämnda belopp synes något mera regelbunden tjänstgöring i hufvudstaden kunna honom åläggas. Det torde nämligen vara för allmänheten af vikt att vinna visshet om att kunna på vissa bestämda tider få tillfälle att i stuteri-väsendet rörande angelägenheter meddela sig med dess chef. Föreskrift synes därför böra meddelas om att chefen skall på regelbundet återkommande, förut kungjorda tider vara tillstädes å tjänsterummet i hufvudstaden; och torde de närmare bestämmelser, som i detta afseende böra meddelas, lämpligen böra intagas i den instruktion, som torde komma att för chefen utfärdas.

I likhet med departementschefen är Riksdagen af den mening, att ledamöterna i ifrågavarande styrelse, hvilka i sin nuvarande egenskap af ledamöter i stuterikommissionen icke uppbära annan ersättning än rese- och traktamentsersättning för af uppdraget föranledda resor, billigtvis böra åtnjuta någon godtgörelse för sitt arbete i styrelsen; och har Riksdagen icke något att erinra emot det af Eders Kungl. Maj:t i sådant afseende föreslagna arfvode af 500 kronor.

Beträffande sekreterarebefattningen hos styrelsen anser Riksdagen, att densamma, i betraktande af mångfalden och omfattningen af de till befattningen hörande uppgifter, bör i afseende å grad och aflöning likställas med sekreteraretjänster hos de centrala ämbetsverken i allmänhet. Och då Eders Kungl. Maj:ts förslag härutinnan äfvensom i afseende å de vid befattningen föreslagna aflöningsvillkoren öfverensstämmer med hvad 1907 års Riksdag vid regleringen af löneförhållandena vid

statskontoret i sådant hänseende fastställt, har Riksdagen funnit sig böra bifalla förslaget i denna del.

Riksdagen har dels godkänt följande aflöningsstat för stuteri-öfverstyrelsen att gälla från och med den 1 januari 1910:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
Styrelsens chef, arfvode	—	—	—	6,000	} Är chefen bosatt utanför hufvudstaden, åligger honom att för detta arfvode själf bekosta de resor, som af honom företagas för inställelse till tjänstgöring i styrelsen samt för hemresa efter sådan tjänstgöring, hvaremot för de tjänsteresor, som i öfrigt af honom företagas, han äger uppbära särskild rese- och trakamentsersättning.
1 ledamot, d:o	—	—	—	500	
1 d:o , d:o	—	—	—	500	} Ledamot, som liksom chefen äger vara bosatt utom hufvudstaden, äger utöfver arfvodet uppbära rese- och trakamentsersättning för de af uppdraget för- anledda resor.
1 sekreterare	3,600	1,800	400	5,800	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
Till vikariatsersättning och extra biträde	—	—	—	600	
Till vaktmästares aflöning och expenser m. m.	—	—	—	950	
Summa	—	—	—	14,350	

dels godkänt följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af förenämnda för styrelsens sekreterare upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att sekreteraren skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af styrelsen eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest styrelsens ställning inom statsförvaltningen så förändras, att densamma ej längre kan såsom själfständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa styrelsen tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar,

efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med sekreterarbefattningen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med nämnda befattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej stuteri-öfverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen hos styrelsen, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, sekreteraren verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som erhållit förordnande att uppehålla befattningen;

att, då sekreteraren af sjukdöm hindras att sin befattning förrätta, han äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att, därest han undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, han kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till sekreteraren för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest sekreteraren varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af styrelsen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej styrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att i fråga om förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattningen tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att sekreteraren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af för-

ordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förrän vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd;

att likväl, därest sekreteraren, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättiga honom till pension, han icke må samma förhöjning tillträda;

att sekreteraren äger årligen, när sådant utan hinder för göromålnens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester under en och en half månad;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller såvidt angår tjänsteinnehafvare, som därefter tillträder befattningen, vid tillträdet till densamma stadgadt; samt

att sekreteraren skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja befattningen eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

dels ock medgifvit, att — för beredande af tillfälle för styrelsens nuvarande sekreterare att under år 1909 helt och hållet ägna sig åt sin tjänst hos styrelsen — af de för innevarande år till hästafvelns befrämjande tillgängliga medel ett belopp af högst 3,000 kronor må till honom utbetalas såsom godtgörelse för de aflöningsförmåner, han för vinnande af ledighet från annan af honom innehafd statstjänst må komma att afstå.

Däremot har Riksdagen icke bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning i hvad densamma afser medgifvande för styrelsens nuvarande sekreterare att efter erhållande af fullmakt å den nya sekreterartjänsten få för rätt till ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han förut på grund af konstitutorial bestridt befattningen såsom styrelsens sekreterare; hvilket Riksdagen härmed skolat för Eders Kungl. Maj:t anmäla.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har, under punkt 7, föreslagit Riksdagen att

dels godkänna de i statsrådsprotokollet intagna, af departementschefen tillstyrkta förslagen till stater för hingstdepåerna vid Strömsholm och Flyinge, att gälla från och med den 1 januari 1910, äfvensom de villkor och bestämmelser, som af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de i samma stater för ordinarie befattningshafvande upptagna aflöningsförmånerna;

dels förklara

ej mindre, att enhvar, som med eller efter ingången af år 1910 tillträder befattning såsom depåchef, beridare, bokhållare eller veterinär vid hingstdepå, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser; än äfven att de förutvarande innehafvare af dylika befattningar, hvilka icke före viss af Eders Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föränledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, samt att hvad sålunda stadgats i fråga om rätt att varda bibehållen vid förutvarande förmåner, skall äga motsvarande tillämpning å nuvarande läkaren vid Strömsholms hingstdepå, därest han ej inom förelagd tid förklarar sig villig att afgå från sin nuvarande anställning och mottaga förordnande å läkarbefattningen enligt den nya staten;

dels godkänna den af departementschefen föreslagna öfvergångsstaten för skollärarybefattningen vid Strömsholms hingstdepå;

samt dels vid godkännande af de af departementschefen i 6:e och 7:de punkterna under förevarande hufvudtitel tillstyrkta nya staterna för stuteriöfverstyrelsen och hingstdepåerna höja reservationsanslaget till hästafvelns förbättrande, nu 273,200 kronor, med 17,850 kronor till 291,050 kronor, däraf särskildt 160,000 kronor till prisbelöningar af hästar.

Omförmälda af departementschefen tillstyrkta stater äro sammanställda på följande sätt, nämligen för *Strömsholms* hingstdepå:

	Lön.	Tjänstgöringspennningar.	Arfvode.	Summa.	
Chef	4,000	2,000	—	6,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.
Beridare	1,500	1,200	—	2,700	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i ridning)					
Bokhållare	1,500	1,200	—	2,700	
Veterinär	1,500	600	—	2,100	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i veterinärlära och hofbeslag)					Läkaren skall vara pliktig att mot åtnjutande af de arfvoden, som nu äro eller i vederbörlig ordning varda fastställda, bestrida jämväl läkarvården vid ridskolan och vid remontdepån å Utnäs löt.
Läkare	—	—	700	700	
Ann. Samtliga åtnjuta därjämte fri bostad med trädgård och fritt bränsle.					
Summa	—	—	—	14,200	

och för *Flyinge* hingstdepå:

	Lön.	Tjänstgöringspennningar.	Summa.	
Chef	4,000	2,000	6,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.
Beridare	1,500	1,200	2,700	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i ridning)				
Bokhållare	1,500	1,200	2,700	
Veterinär	1,500	600	2,100	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i veterinärlära och hofbeslag)				
Ann. Samtliga åtnjuta därjämte fri bostad med trädgård och fritt bränsle.				
Summa	—	—	13,500	

I afseende å skolläraryrket vid *Strömsholms* hingstdepå har departementschefen föreslagit följande, med hvad därutinnan nu gäller sammanfallande

Öfvergångsstat.

	Kontant aflöning.	Kofoder och beten.	Furuved.	
	Kronor.	St.	Kbm.	
Skollärare	600	2	28.27	Åtnjuter därjämte fri bostad, planteringsland och 2 parlass gödsel för hvarje 8.815 ar däraf.

De i nuvarande stater för depåchefer, beridare, bokhållare samt veterinärer och läkaren vid Strömsholm upptagna kontanta aflöningsförmånerna uppgå tillhopa till 19,200 kronor. Enligt de af departementschefen föreslagna staterna uppgå samma aflönningar sammanlagdt till 27,700 kronor. Skillnaden mellan dessa båda belopp, 8,500 kronor, utgör alltså den summa, hvarmed för genomförande af nu ifrågavarande lönereglering anslaget till hästafvelns förbättrande skulle behöfva höjas.

I betraktande af det kräfvande och ansvarsfulla arbete, som åligger tjänstemännen vid statens hingstdepåer såsom handhafvare af landets dyrbaraste hästmateriel anser Riksdagen en förhöjning af dessa tjänstemäns aflönningar vara af omständigheterna påkallad. Och då Riksdagen icke funnit något att erinra vare sig emot de af departementschefen för hingstdepåerna föreslagna staterna hvad beträffar aflönningarnas belopp och deras fördelning i lön och tjänstgöringspenningar, eller, vidkommande läkarens vid Strömsholms hingstdepå aflöning, densammas uppförande såsom arfvode eller emot de för åtnjutande af de i staterna upptagna löneförmånerna uppställda, med hvad Riksdagen i sådant hänseende förut fastställt i tillämpliga delar öfverensstämmande villkor och bestämmelser, har Riksdagen funnit sig böra antaga dessa stater äfvensom berörda aflöningsvillkor.

Beträffande omförmälda aflöningsvillkor har Riksdagen emellertid velat uttala att, då veterinärerna vid de båda hingstdepåerna skulle komma i åtnjutande af samma löneförmåner, ehuru antalet hästar vid hingstdepåen vid Strömsholm är betydligt mindre än hästantalet vid depåen vid Flyinge, denna omständighet bör vederbörligen beaktas vid bestämmande af de särskilda arfvodena för veterinären vid Strömsholm för bestridandet af befattningen såsom lärare i veterinärlära och hofbeslag vid ridskolan därstädes samt sjukvården för samtliga vid densamma befintliga hästar äfvensom sjukvården vid remontdepåen å Utnäs löt.

I anslutning till hvad Eders Kungl. Maj:t i öfrigt föreslagit har Riksdagen

dels godkänt följande stater för hingstdepåerna vid Strömsholm och Flyinge att gälla från och med den 1 januari 1910, nämligen för *Strömsholms* hingstdepå:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Arfvode.	Summa.	
Chef	4,000	2,000	—	6,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.
Beridare	1,500	1,200	—	2,700	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i ridning)					
Bokhållare	1,500	1,200	—	2,700	
Veterinär	1,500	600	—	2,100	} Läkaren skall vara pliktig att mot åtnjutande af de arfvoden, som nu äro eller i vederbörlig ordning vardafastställda, bestrida jämväl läkarvården vid ridskolan och vid remontdepån å Utнас löt.
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i veterinärlära och hofbeslag)					
Läkare	—	—	700	700	
Anm. Samtliga åtnjuta därjämte fri bostad med trädgård och fritt bränsle.					
Summa	—	—	—	14,200	

och för *Flyinge* hingstdepå:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
Chef	4,000	2,000	6,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.
Beridare	1,500	1,200	2,700	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i ridning)				
Bokhållare	1,500	1,200	2,700	
Veterinär	1,500	600	2,100	
(med skyldighet att vid stallskolan undervisa i veterinärlära och hofbeslag).				
Anm. Samtliga åtnjuta därjämte fri bostad med trädgård och fritt bränsle.				
Summa	—	—	13,500	

dels godkänt följande allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staterna för ordinarie befattningshafvande upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att ordinarie befattningshafvande skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af vederbörande hingstdepå eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest göromålen vid depå helt eller delvis öfverflyttas till annan anstalt eller myndighet, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning, han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra vid den anstalt eller myndighet, till hvilken göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning vid hingstdepå icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att emellertid veterinären och bokhållaren vid Strömsholms hingstdepå skola vara pliktiga att mot de arfvoden, som äro eller framdeles varda i vederbörlig ordning bestämda, bestrida, den förre befattningen såsom lärare vid ridskolan därstädes i veterinärlära och hofbeslag samt sjukvården för samtliga vid densamma befintliga hästar äfvensom sjukvården vid remontdepåen å Utnäs löt och den senare räkenskapsförarbefattningen vid skolan;

att med ordinarie befattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår depåchef, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, stuteriöfverstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid depån, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som erhållit förordnande att uppehålla befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad

att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänsteman för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att därest tjänsteman varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af stuteriöfverstyrelsen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej styrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före de nya aflöningsstaternas trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för de nya lönestaternas ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgad; samt

att den, som tillträder någondera af de nya aflöningsstaterna, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

dels förklarar ej mindre, att enhvar, som med eller efter ingången af år 1910 tillträder befattning såsom depåchef, beridare, bokhållare

eller veterinär vid hingstdepå, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser; än äfven att de förutvarande innehafvare af dylika befattningar, hvilka icke före viss af Eders Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föränledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, samt att hvad sålunda stadgats i fråga om rätt att varda bibehållen vid förutvarande förmåner, skall äga motsvarande tillämpning å nuvarande läkaren vid Strömsholms hingstdepå, därest han ej inom förelagd tid förklarar sig villig att afgå från sin nuvarande anställning och mottaga förordnande å läkarebefattningen enligt den nya staten; dels godkänt följande öfvergångsstat för skolläraryrket vid Strömsholms hingstdepå:

	Kontant aflöning.	Kofoder och beten.	Furuved.	
	Kronor.	St.	Kbm.	
Skollärare	600	2	28.27	{ Åtnjuter därjämte fri bo- stad, planteringsland och 2 parlass gödsel för hvarje 8.815 ar däraf.

dels ock höjt reservationsanslaget till hästafvelns förbättrande, nu 273,200 kronor, med 17,850 kronor till 291,050 kronor, däraf särskildt 160,000 kronor till prisbelöningar af hästar.

Härigenom har anslaget till hästafvelns förbättrande i sin helhet höjts från 274,270 kronor till 292,120 kronor.

Skogsväsendet.

8:o) I 8:de punkten af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att

dels medgifva, ej mindre att af reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet för åren 1909 och 1910 ett belopp af 12,000 kronor må användas till

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 9 Häft.

utvidgning af skogsskolorna vid Grönsinka, Bjurfors och Kolleberga, än äfven att af samma anslag för år 1909 ett ytterligare belopp af 6,800 kronor må användas till anställande under samma år af en tredje skogsingenjör samt förhöjning i anslagen till de redan anställda skogsingenjörernas resor;

dels ock för fortsatt anställande af en tredje skogsingenjör och för höjning af anslagen till de nu redan anställda skogsingenjörernas resor äfvensom för bestridande af ökade förvaltningsutgifter m. m. höja reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, nu 2,568,850 kronor, med 305,000 kronor till 2,873,850 kronor.

Vid bifall härtill skulle anslaget till skogsväsendet erhålla följande uppställning:

bestämt anslag:

för skogsstaten	kronor 1,113,500: —	
„ statens skogsläroverk ..	„ 89,050: —	kronor 1,202,550: —

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt personalen vid skogsstaten och skogsläroverken	„	110,000: —
---	---	------------

reservationsanslag:

till enskilda skogsundervis- ningen	kronor	7,600: —	
till kronoskogarnas förvalt- ning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet ..	„	2,873,850: —	„ 2,881,450: —
			Summa kronor 4,194,000: —

hvarigenom det nuvarande anslaget till skogsväsendet i dess helhet skulle ökas med 305,000 kronor.

Till följd af den ökade efterfrågan från enskildes sida å utbildade skogsbevakare, som tack vare det under de senaste åren hos allmänheten i allt högre grad väckta intresset för en rationell och intensivare skogsskötsel gjort sig mer och mer gällande, har det antal bevakare, som årligen utgår från skogsskolorna, numera visat sig allt för ringa

för att kunna fylla både statens och enskildes behof. Den af Eders Kungl. Maj:t för afhjälpande af denna olägenhet föreslagna åtgärden att utvidga vissa skogsskolor i syfte att möjliggöra utbildandet af ett större antal elever finner Riksdagen därför af förhållandena påkallad och välbetänkt. Och då Riksdagen icke haft något att erinra vare sig emot det föreslagna sättet för skolornas utvidgning eller emot den därför beräknade kostnaden, samt Riksdagen, med hänsyn till kostnadens beskaffenhet af tillfällig utgift, finner det lämpligt, att densamma bestrides af reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, har Riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts framställning i förevarande afseende.

Då det är af vikt, att det uti ifrågavarande landsdelar vaknade intresset för en bättre skogsvård tillgodoses och att det ökade behovet af ingenjörbiträde så vidt möjligt tillfredsställes, har Riksdagen jämväl ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag om anställande redan under år 1909 af en tredje skogsingenjör, till hvilkens aflöning för innevarande år medel synas kunna beredas på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Emot det för denna tjänsteman föreslagna årsarfvodet, 3,000 kronor, eller samma arfvode, som de redan nu anställda skogsingenjörerna åtnjuta, liksom emot hvad af Eders Kungl. Maj:t föreslagits beträffande förhöjningen i det belopp, som bör beräknas till rese- och traktamentsersättning för hvar och en af skogsingenjörerna, har Riksdagen icke något att erinra.

I afseende å den för bestridande af ökade förvaltningsutgifter m. m. äskade höjningen af reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet har Riksdagen ej heller funnit anledning till erinran.

På grund af hvad sålunda anförts, har Riksdagen dels medgifvit, ej mindre att af reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet för åren 1909 och 1910 ett belopp af 12,000 kronor må användas till utvidgning af skogsskolorna vid Grönsinka, Bjurfors och Kolleberga, än äfven att af samma anslag för år 1909 ett ytterligare belopp af 6,800 kronor må användas till anställande under samma år af en tredje skogsingenjör samt förhöjning i anslaget till de redan anställda skogsingenjörernas resor; dels ock för fortsatt anställande af en tredje skogsingenjör och för höjning af anslagen till de nu redan anställda skogsingenjörernas resor äfvensom för bestridande af ökade förvaltningsutgifter m. m., höjt reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande

af skogsväsendet i allmänhet, nu 2,568,850 kronor, med 305,000 kronor till 2,873,850 kronor.

Anslaget till skogsväsendet har i anledning häraf erhållit följande uppställning:

bestämmt anslag:

för skogsstaten	kr. 1,113,500: —	
„ statens skogsläroverk	„ 89,050: —	kr. 1,202,550: —

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt personalen vid skogsstaten och skogsläroverken	„ 110,000: —
--	--------------

reservationsanslag:

till enskilda skogsundervisningen ..	kr. 7,600: —	
till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	„ 2,873,850: —	„ 2,881,450: —
		Summa kr. 4,194,000: —

Anslaget till skogsväsendet i dess helhet har således ökats med 305,000 kronor.

Landtmäteristaten.

9:o) I en till Riksdagen den 12 februari 1909 aflåten proposition (n:o 38) har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att

dels godkänna den i statsrådsprotokollet intagna, af departementschefen föreslagna aflöningsstaten för landtmäteristaten i orterna äfvensom de villkor och bestämmelser, som departementschefen föreslagit för åtnjutande af de i samma stat för distriktslandtmätare upptagna aflöningsförmånerna;

dels förklara, att de förutvarande innehafvare af kommissionslandtmätarbefattning, hvilka icke erhålla befordran till distriktslandtmätartjänst, skola varda bibehållna vid den rätt till pension, som hittills tillkommit dem;

dels höja det i riksstaten under nionde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag till landtmäteristaten i orterna från 161,400 kronor med 322,000 kronor till 483,400 kronor; samt i anledning däraf jämväl höja anslaget till landtmäteristaten i dess helhet, nu 233,400 kronor, med samma belopp eller till 555,400 kronor;

dels ock å extra stat för år 1910 bevilja ett förslagsanslag å 30,000 kronor till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätare företagna tjänsteresor.

Den af departementschefen föreslagna aflöningsstaten för landtmäteristaten i orterna är af följande utseende:

	Kronor					
	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Arfvoden	Summa	
1 förste landtmätare	4,000	2,000	400	—	6,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr.
1 » »	4,000	2,000	200	—	6,200	
4 » »	16,000	8,000	800	—	24,800	
1 » »	4,000	2,000	—	—	6,000	
17 » »	68,000	34,000	—	—	102,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter ytterligare 5 år likaledes med 400 kronor samt efter än ytterligare 5 år äfvenledes med 400 kr.
1 distriktslandtmätare	2,000	—	—	—	2,000	
119 distriktslandtmätare	238,000	—	—	—	238,000	
1 extra landtmätare	—	—	—	1,600	1,600	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter ytterligare 5 år äfvenledes med 400 kr.
högst 39 extra landtmätare	—	—	—	62,400	62,400	
1 amanuens	—	—	—	2,000	2,000	
5 amanuenser	—	—	—	10,000	10,000	
1 auskultant	—	—	—	600	600	
29 auskultanter	—	—	—	17,400	17,400	
vikariatsersättning för uppehållande af förste landtmätartjänst under semester	—	—	—	4,000	4,000	
Summa	—	—	—	—	483,400	

Ann. För distriktslandtmätare skall lönen med därtill hörande ålderstillägg utgöra pensionsunderlag.

Hufvudgrunderna i det nu föreliggande omorganisationsförslaget angifvas af departementschefen, enligt samma statsrådsprotokoll, vara dels utbytande af det nuvarande systemet, enligt hvilket ifrågavarande landtmätare uteslutande aflönas genom arfvoden enligt taxa af de enskilda personer, som anlita deras tjänstebitråde, mot ett system, hvarigenom de skulle aflönas såväl af staten med vissa bestämda belopp som af den allmänhet, hvilken anlitar dem, genom arfvoden enligt en väsentligen nedsatt taxa, dels ock borttagandet af den nuvarande friheten för allmänheten att inom vissa gränser välja den förrättningsman, den önskar, samt af den därmed sammanhängande konkurrensen mellan landtmätarna om förordnanden och införandet i stället af distriktsindelning med skyldighet och rättighet för distriktslandtmätaren att i regel utföra alla förrättningar inom distriktet. Genom taxans nedsättning skulle en afsevärd lindring beredas allmänheten i dess landtmäterikostnader.

Sedan lång tid tillbaka hafva önskemål framburits dels från den jordbrukande allmänhetens sida att kunna erhålla mindre kostsamma landtmäteriförrättningar och dels från landtmätarnas sida att icke uteslutande vara hänvisade till den alltid ovissa inkomsten genom arfvoden af enskilda personer för hvarje särskild, under konkurrens med yrkeskamrater erhållen förrättning, utan att i likhet med andra tjänstemän komma i åtnjutande af en bestämd aflöning och få verka, enhvar inom sitt eget bestämda område. Dessa onekligen behjärtansvärda önskemål kunna uppenbarligen icke vinnas på annat sätt, än genom att staten träder emellan; och då ifrågavarande tjänstemäns verksamhet är till gagn icke blott för dem, som omedelbart anlita deras tjänstebitråde, utan äfven för landet i dess helhet, synes billigheten kräfva, att staten icke undandraget sig de uppoffringar, som i detta afseende kunna skäligen erfordras. Då nu genom det föreliggande förslaget denna angelägenhet synes kunna ordnas på ett lyckligt sätt, har Riksdagen, i öfverensstämmelse med de i ärendet hörda myndigheternas nästan enhälligt uttalade gillande af förslaget, funnit sig böra i hufvudsak bifalla det samma, dock under den gifna förutsättningen, att den i utsikt ställda nedsättningen af taxan för landtmäteriförrättningar kommer till stånd.

I fråga om möjligheten att bereda dem af nuvarande kommissionslandtmätare och vice kommissionslandtmätare, som skäligen kunna göra anspråk därpå, lämplig anställning enligt den nya staten, har departementschefen till omförmälda statsrådsprotokoll uttalat, att detta icke skulle möta svårighet, beroende, bland annat, därpå, att till landtmäterikost-

staten hörde en del personer, som antingen innehade annan statstjänst eller redan åtnjöte pension af statsverket på annat håll. Med anledning häraf har Riksdagen velat uttala den mening att personer, som med annan statstjänst förenat befattning som kommissionslandtmätare och vice kommissionslandtmätare eller efter erhållen pension ägnat sig åt sådan befattnings utöfvande, synas vid fråga om befordran böra likställas med öfriga sådana landtmätare; kommande gifvetvis beträffande deras pension de i gällande lag angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension intagna bestämmelser angående pensions förenande med lön eller pension från annan statstjänst att vinna tillämpning.

Såsom förutsättning för den föreslagna distriktsindelningens genomförande torde, såsom departementschefen ock framhållit, ändring i 13 § skiftesstadgan, hvilket författningsrum innehåller bestämmelser om landtmätares förordnande till landtmäteriförrättning erfordras; och har äfven Riksdagen, såsom i särskild skrifvelse anmäles, på därom af Eders Kungl. Maj:t gjord framställning, för sin del beslutat den i berörda afseende erforderliga författningsändringen.

Vidkommande krafvet på anslag för vissa af distriktslandtmätarnas resor finner Riksdagen, i betraktande af det för Riksdagen väl kända, af handlingarna i målet bestyrkta förhållandet, att vid en del mindre landtmäteriförrättningar landtmätarnas reseersättning uppgår till högre belopp än arfvodet för förrättningen, hvadan gifvetvis åtskilliga sådana mindre förrättningar, till skada för den ordning och reda, som bör råda beträffande äganderätten till jorden, aldrig komma till stånd, förslaget om åliggande för distriktslandtmätarna att företaga regelbundet återkommande resor genom distriktet för utförande af mindre förrättningar synnerligen behjärtansvärdt. Vid en sådan anordning torde åtminstone en del af resekostnaden böra utgå af statsmedel; och har Riksdagen icke något att erinra emot hvad därutinnan föreslagits eller emot beloppet af det för ändamålet äskade anslaget samt detsammas uppförande såsom förslagsanslag ock å extra stat.

Riksdagen får anmäla, att Riksdagen på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning att Riksdagen

dels godkänt följande aflöningsstat för landtmäteristaten i orterna att gälla från och med den 1 januari 1910:

	K r o n o r					
	Lön	Tjänstgöringspenningar	Ors. tilllägg	Arfvoden	Summa	
1 förste landtmätare	4,000	2,000	400	—	6,400	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr.
1 „ „	4,000	2,000	200	—	6,200	
4 „ „	16,000	8,000	800	—	24,800	
1 „ „	4,000	2,000	—	—	6,000	
17 „ „	68,000	34,000	—	—	102,000	
1 distriktslandtmätare	2,000	—	—	—	2,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kr., efter ytterligare 5 år likaledes med 400 kr. samt efter än ytterligare 5 år äfvenledes med 400 kr.
109 distriktslandtmätare	218,000	—	—	—	218,000	
1 extra landtmätare	—	—	—	1,600	1,600	
högst 39 extra landtmätare	—	—	—	62,400	62,400	
1 amanuens	—	—	—	2,000	2,000	
5 amanuenser	—	—	—	10,000	10,000	
1 auskultant	—	—	—	600	600	
29 auskultanter	—	—	—	17,400	17,400	
vikariatsersättning för uppehållande af förste landtmätartjänst under semester	—	—	—	4,000	4,000	
Summa	—	—	—	—	463,400	

Ann. För distriktslandtmätare skall lönen med därtill hörande ålderstillägg utgöra pensionsunderlag.

dels godkänt följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i samma stat för distriktslandtmätare upptagna aflöningsförmånerna, nämligen:

att distriktslandtmätare skall vara underkastad såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden som ock den reglering af tjänstgöringsområde, eller förflyttning till annat tjänstgöringsområde, som kan varda föreskrifven, vare sig vid en möjligen inträdande förändrad organisation af landtmäteristaten eller särskilda

delar däraf eller eljest, samt i sådant hänseende särskildt vara pliktig att med bibehållande af den lön han innehar fullgöra de nya eller förändrade tjänstegöromål, som efter en dylik omorganisation kunna varda honom ålagda;

att med distriktslandtmätartjänst icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med distriktslandtmätartjänst icke heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej landtmäteristyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid landtmäteristaten, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att distriktslandtmätare, som åtnjuter tjänstledighet, skall, därest han ej träffat aftal med vikarien om dennes aflöningsvillkor, till vikarien afstå det arfvode enligt taxa, hvilket belöper å de af vikarien verkställda tjänstegöromål;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten, utöfver arfvode, som nyss är sagdt, afstå så mycket af lönen, som för tjänstens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänsteman för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteman varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans lön, som icke af landtmäteristyrelsen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej landtmäteristyrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att, vid sjukdomsförfall eller när det erfordras för beredande af semester, distriktslandtmätare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förstelandtmätartjänst, densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar,

men i senare fallet af däremot svarande belopp, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att beträffande tidpunkterna för de förhöjningar af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af distriktslandtmätartjänst, som äro i staten medgifna, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, och för andra förhöjningen, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflönningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare, som förut varit kommissionslandtmätare, för åtnjutande af sådan förhöjning af lönen, som nu är sagd, tillgodoräknas högst fem år af den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från det han tillträdt kommissionslandtmätarebefattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, enledigande eller dödsfall lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension, skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för samma lönestats ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering af de extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

dels förklarar, att de förutvarande innehafvare af kommissionslandtmätarebefattning, hvilka icke erhålla befordran till distriktslandtmätartjänst, skola varda bibehållna vid den rätt till pension, som hittills tillkommit dem;

dels höjt det i riksstaten under nionde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag till landtmäteristaten i orterna från 161,400 kronor med 302,000 kronor till 463,400 kronor samt i anledning häraf jämväl höjt

anslaget till landtmäteristaten i dess helhet, nu 233,400 kronor, med samma belopp, eller till 535,400 kronor;

dels ock å extra stat för år 1910 beviljat ett förslagsanslag å 30,000 kronor till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätare företagna tjänsteresor.

Skiften och afvittringar.

10:o) Enligt hvad Riksdagen i särskild skrifvelse anmäler har Riksdagen, på därom af Eders Kungl. Maj:t gjord framställning, beslutat, att det under nionde hufvudtiteln bland ordinarie anslag uppförda anslaget till skiften och afvittringar hädanefter skall i riksstaten uppföras såsom förslagsanslag till oförändradt belopp, samt medgifvit, dels att de belopp, hvarmed inkomsterna af tjänsten under år 1910 för afvittringslandtmätarna i Västerbottens och Norrbottens län kunna komma att understiga 3,000 kronor för dem, som tillhöra första lönegraden, och 3,500 kronor för dem som på grund af ålder i tjänsten åtnjuta arfvodesförhöjning, må dessa tjänstemän godtgöras af nämnda anslag, dels ock att från samma anslag må enligt i statsrådsprotokollet angifna grunder af Eders Kungl. Maj:t beviljas bidrag till gäldandet af kostnaderna för sådana laga skiften i Juckasjärvi och Karesuando socknar, som härefter kunna vara avslutade och fastställda.

Sveriges geologiska undersökning.

11:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t i punkt 11 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen att dels besluta, att Sveriges geologiska undersökning från och med år 1910 skall uppföras å ordinarie stat, samt dels godkänna det i statsrådsprotokollet intagna, af departementschefen framlagda förslaget till stat för undersökningen, att gälla från och med den 1 januari 1910, äfvensom de villkor och bestämmelser, som af departementschefen föreslagits för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner.

Det af departementschefen framlagda förslaget till stat för Sveriges geologiska undersökning är af följande utseende:

	K r o n o r			
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
Chefen	6,200	2,800	9,000	Härtill kunna komma fyra ålderstillägg, hvart och ett å 500 kronor, det första efter 5 år, det andra efter ytterligare 5 år, det tredje efter nya 5 år och det fjärde efter än ytterligare 5 år. Af hvarje ålderstillägg utgöra 350 kronor lön och 150 kronor tjänstgöringspenningar. Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 tjänsteman	2,600	1,400	4,000	
10 tjänstemän	26,000	14,000	40,000	
1 förste vaktmästare	900	600	1,500	
1 vaktmästare	700	500	1,200	
Till extra geologer och andra biträden samt vikariatsersättning	—	—	13,000	
För skötande af bibliotekariegöromål	—	—	500	
Till uppmuntran af vetenskapligt författarskap	—	—	1,000	
Till expenser	—	—	10,000	
Summa	—	—	80,200	

Ann. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skola, så länge denna förmån kvarstår, å lönen afdragas 250 kronor årligen.

Då Sveriges geologiska undersökning inrättades år 1858 antog man, att dess verksamhet skulle blifva af mera temporär beskaffenhet, i anledning hvaraf den uppfördes å extra stat, där den sedermera alltjämt fått kvarstå.

Ämbetsverkets personal består för närvarande af en chef samt 11 tjänstemän, nämligen 10 geologer och en aktuarie, tillika bibliotekarie. Af geologerna är en malmgeolog, en kemist och en tillika amanuens. Dessutom kunna enligt instruktionen af chefen antagas biträdande geologer till det i stat bestämda antal samt i mån af behof extra biträden och andra tillfälliga biträden. Slutligen finnas vid undersökningen anställda en förste och en andre vaktmästare.

Institutionens arbeten bedrifvas under sommaren å fältet, härefter det då insamlade materialet under öfriga tider af året bearbetas å tjänsterummet. De egentliga fältarbetena, hvaruti — förutom aktuarien — amanuensen och kemisten icke deltaga, utföras för närvarande af de åtta öfriga geologerna med tillhjälp af extra geologer.

Den ännu i hufvudsak gällande aflöningsstaten för personalen vid Sveriges geologiska undersökning antogs vid 1875 års riksdag. Enligt densamma bestämdes aflönningarna:

för chefen till 7,000 kronor;

för tjänsteman vid institutionen till 2,500 kronor med fyra ålders-tillägg, hvar och ett å 500 kronor, efter 5, 10, 15 och 20 år;

för biträdande tjänsteman till belopp från och med 1,000 till och med 2,400 kronor; samt

för vaktmästaren till 750 kronor.

Från och med år 1878 uppfördes å staten 600 kronor till aflöning åt en andre vaktmästare, och vid 1900 års riksdag höjdes begynnelse-aflöningen för tjänsteman vid institutionen från 2,500 till 3,000 kronor, utan förhöjning af slutaflöningen.

Dessutom hafva 1907 och 1908 års Riksdagar på förslag af Eders Kungl. Maj:t beviljat medel för beredande af tillfällig aflöningsförbättring åt en hvar af elfva tjänstemän med 900 kronor och åt förste vaktmästaren med 350 kronor.

Utöfver den fasta aflöningen tillkomma tjänstemän vid institutionen vissa arfvoden.

I sådant hänseende möta först arfvodena, hvar och ett å 500 kronor, till amanuensen för vård af samlingarna samt till bibliotekarien. För dessa arfvoden kräfves minst två timmars dagligt arbete utöfver den allmänna byråtiden. Såsom förut omnämnts, bestrider en geolog amanuensbefattningen, medan aktuarien tillika är bibliotekarie.

Vidare förekomma arfvoden, tillsammans 1,500 kronor om året, åt geologerna såsom extra ersättning för sådana af chefen anbefallda vinterarbeten, som denne finner icke kunna verkställas å den ordinarie arbetstiden.

Dessutom åtnjuta chefen, geologerna och fältbiträden ersättning enligt resereglementet för i undersökningens intresse företagna resor.

Utöfver de ersättningar, som utgå af statsmedel, åtnjuta vidare tjänstemännen vid Sveriges geologiska undersökning ersättning för mera detaljerade forskningar, lädande till speciellt gagn för någon viss trakt, som få, när de i jordbrukets, bergshandteringens eller andra näringars intresse af enskilda eller kommuner begäras, efter i hvarje särskildt

fall erhållet samtycke af chefen för jordbruksdepartementet, genom institutionens försorg utföras, med villkor att planen för de allmänna arbetena ej därigenom rubbas, att däraf föranledda kostnader ersättas af dem, som påkallat utredningarna, och att ersättningarna redovisas i verkets räkenskaper.

Den för innevarande år gällande staten för Sveriges geologiska undersökning upptager

Till aflöningar m. m.	kronor	68,650
» inventararier m. m., böcker m. m. samt ved m. m. tillhoppa	»	6,550
	Summa kronor	75,200.
Drages härifrån det belopp af posten till aflöningar m. m., som utgår till ålderstillägg	»	10,500
	Återstår kronor	64,700.

Sistnämnda belopp 64,700 kronor understiger den föreslagna statens slutsumma 80,200 kronor med 15,500 kronor, hvilket sistnämnda belopp således skulle utgöra den anslagsökning, som uti nu ifrågasvarande hänseenden skulle erfordras.

Enligt gällande instruktion har Sveriges geologiska undersökning till uppgift att, med iakttagande af vetenskapens fordringar och med särskild fäst uppmärksamhet på berg- och jordarternas betydelse i ekonomiskt hänseende, inhämta tillförlitlig kännedom om landets allmänna geognostiska beskaffenhet. Emellertid har undersökningens verksamhet hittills företrädesvis varit af vetenskaplig och kartografisk natur, i öfverensstämmelse hvarmed det alldeles öfvervägande flertalet af tjänstemännen ägt sin hufvudsakliga kompetens på den teoretiska geologiens och den geologiska kartläggningens områden.

Den hufvudsakligaste innebörden af Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag är en omorganisation af institutionens verksamhet därhän, att dess krafter blifva, jämnsides med kartarbetena, mer än hittills varit fallet inriktade på praktiska uppgifter i näringslivets tjänst. Detta skulle åstadkommas därigenom, att de åtta fältgeologerna efter den olika beskaffenheten af ämnet för deras verksamhet arbetade på två sektioner, en praktisk och en kartografisk-teoretisk, hvilka inom sig skulle hafva särskilda representanter för de viktigaste sektionen tillhörande hufvudriktningarna inom geologien enligt följande plan:

- praktiska sektionen: 1) malmgeolog,
 2) stenindustrigeolog,
 3) agrikulturgeolog (representerande äfven
 ler- och torfindustri),
 kartografisk-teoretiska sek-
 tionen: 4) urbergsgeolog,
 5) kvartärgeolog,
 6) paleontolog och stratigraf,
 7) torfgeolog,
 8) hydrogeolog (representerande äfven väg-
 och vattenbyggnadsfrågor).

Den i Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning åsyftade omläggningen af Sveriges geologiska undersöknings arbete i mera praktisk riktning finner Riksdagen i betraktande af en sådan åtgärds stora betydelse för jordbruket, bergshandteringen och åtskilliga andra näringar synnerligen beaktansvärd. Med hänsyn till denna omorganisation af ämbetsverket, hvilken torde komma att bereda detsamma en uppgift af mera stadigvarande art, men jämväl till den omständigheten, att de arbeten, som hittills varit undersökningens hufvuduppgift, eller kartarbetena, redan betingat institutionens fortvaro under ett halft århundrade och, så vidt nu kan afgöras, alltjämt synas komma att påkalla densammans verksamhet, har Riksdagen uppfört Sveriges geologiska undersökning å ordinarie stat.

Då samma skäl, som legat till grund för andra under senaste åren beslutade lönerogleringar, äga giltighet äfven beträffande det nu ifrågavarande ämbetsverket, har Riksdagen ansett sig böra bifalla hvad Eders Kungl. Maj:t i anslutning till lönerogleringskommitténs förslag hemställt i fråga om föreliggande lönestat; dock har Riksdagen funnit, att, då chefen, hvilken, såsom hittills, ansetts böra jämsställas med öfverdirektör i normalgrad, emellertid enligt den föreslagna staten skulle erhålla högre pension än sådana öfverdirektörer, anmärkning af innehåll, att pensionsunderlaget för chefen skall vara detsamma som för öfverdirektörer i allmänhet, eller 5,700 kronor, bör införas i staten.

I fråga om de för aflöningsförmånernas åtnjutande föreslagna villkor och bestämmelser, hvilka i hufvudsak öfverensstämman med hvad Riksdagen i dylika afseenden förut beslutat och hvilka, i hvad de därifrån afvika, synas vara påkallade af de vid undersökningen rådande säregna förhållandena, har Riksdagen icke något att erinra.

Beträffande den för närvarande medgifna, till bibehållande ifrågasatta rätten för tjänstemännen vid undersökningen att årligen under

viss tid utöfver semestern erhålla ledighet från befattningen vid ämbetsverket för utförande af geologiska undersökningar på uppdrag af en-skilda, har Riksdagen, som väl inser dessa undersökningars stora betydelse för såväl allmänheten som ämbetsverket och som i öfrigt icke haft något att däremot erinra, likväl velat uttala den bestämda uppfattningen, att dylik ledighet ej bör medgifvas för längre tid än högst en månad om året och ej må föranleda särskild kostnad för statsverket.

I anslutning till hvad Eders Kungl. Maj:t i öfrigt föreslagit, har Riksdagen dels beslutat, att Sveriges geologiska undersökning från och med år 1910 skall uppföras å ordinarie stat; dels godkänt följande stat för undersökningen, att gälla från och med den 1 januari 1910:

	K r o n o r.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.		
Chefen	6,200	2,800	9,000	Härtill kunna komma fyra ålderstillägg, hvar och ett å 500 kronor, det första efter 5 år, det andra efter ytterligare 5 år, det tredje efter nya 5 år och det fjärde efter än ytterligare 5 år. Af hvarje ålderstillägg utgöra 350 kronor lön och 150 kronor tjänstgöringspenningar.	
1 tjänsteman	2,600	1,400	4,000		
10 tjänstemän	26,000	14,000	40,000		
1 förste vaktmästare	900	600	1,500		
1 vaktmästare	700	500	1,200		Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
Till extra geologer och andra biträden samt vikariatsersättning...	—	—	13,000		
För skötande af bibliotekariegöromål	—	—	500		
Till uppmuntran af vetenskapligt författarskap	—	—	1,000		
Till expenser	—	—	10,000		
Summa	—	—	80,200		

Anm. 1. Pensionsunderlaget för chefen utgör 5,700 kronor.

Anm. 2. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skola, så länge denna förmån kvarstår, å lönen afdragas 250 kronor årligen.

dels ock godkänt följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning vid Sveriges geologiska undersökning skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgörings-skyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af verket eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende äfvensom, därest verkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att det-samma ej längre kan såsom själfständigt verk anses, eller därest vissa ifrågavarande verk tillhörande göromål öfverflyttas till annat verk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning vid Sveriges geologiska undersökning icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning vid nämnda verk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår chefen för Sveriges geologiska undersökning, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, verkets chef uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid Sveriges geologiska undersökning, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänsteman vid Sveriges geologiska undersökning allenast genom verkets förmedling och under villkor i öfrigt, som i verkets instruktion varda angifna, må åtaga sig praktiskt geologiska under-sökningar åt enskilda;

att tjänsteman vid verket är skyldig att tjänstgöra å den sär-skilda befattning, där chefen, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, be-fattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som erhållit förordnande att uppehålla befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, utförande af praktiskt geologiska undersökningar åt enskilda, enskilda angelägenheter i öfrigt, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänsteman eller betjänt för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteman eller betjänt varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af chefen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej chefen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att, därest förhöjning af aflöningen efter viss tids fortsatt innehavande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, på samma villkor samt för fjärde förhöjningen, i händelse sådan kan äga rum, efter ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor; under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda förhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen på grund af förordnande;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af aflöningsförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att chefen och öfriga tjänstemän äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, en hvar under en och en half månad, dock hvad beträffar geologer i regel icke under den tid, då fältarbeten pågå;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som där-efter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

På grund häraf kommer det ordinarie anslaget till Sveriges geologiska undersökning att uppgå till 80,200 kronor.

Ålderstillägg.

12:o) Under punkt 12 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja det under nionde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg från 47,500 kronor till 100,000 kronor eller med 52,500 kronor.

Ifrågavarande anslagsökning är en naturlig följd af de delvis mycket omfattande omorganisationer och lönerogleringar för åtskilliga under jordbruksdepartementet lydande verk och stater, hvilka dels af 1907 och 1908 årens Riksdagar beslutats och dels blifvit innevarande Riksdag förelagda.

Riksdagen har alltså höjt det under nionde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till *ålderstillägg* från 47,500 kronor till 100,000 kronor eller med 52,500 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

13:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år finnas å nionde hufvudtiteln uppförda, har Eders Kungl. Maj:t icke föreslagit någon annan ändring än att förslagsanslaget till

skrifmaterialier och expenser, ved m. m., nu 40,461 kronor, måtte för utjämnande af hufvudtitelns slutsumma höjas med 53 kronor till 40,514 kronor.

Riksdagen får för Eders Kungl. Maj:t tillkännagifva att samtliga ordinarie anslag under nionde hufvudtiteln, som här ofvan icke blifvit särskildt omförmälda, för år 1910 fastställts till samma belopp som i innevarande års riksstat; dock att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. till jämnande af hufvudtitelns slutsumma utförts med ett belopp af 40,463 kronor.

Extra anslag.

Med anledning af de framställningar, som gjorts i afseende å tillfälliga, till nionde hufvudtiteln hänförliga behof, har Riksdagen fattat följande beslut.

Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 14 föreslagit Riksdagen att för beredande af lön, 2,500 kronor, och tjänstgöringspennningar, 1,500 kronor, åt en kanslisekreterare inom jordbruksdepartementets afdelning af Eders Kungl. Maj:ts kansli på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 4,000 kronor.

Under erinran att Riksdagen för hvart och ett af åren 1907—1909 på Eders Kungl. Maj:ts förslag för nu angifna ändamål på extra stat anvisat samma belopp, som nu af Eders Kungl. Maj:t begärts, och då enahanda anslag synes vara behöfligt äfven för nästkommande år, har Riksdagen för beredande af lön, 2,500 kronor, och tjänstgöringspennningar, 1,500 kronor, *åt en kanslisekreterare inom jordbruksdepartementets afdelning af Eders Kungl. Maj:ts kansli* på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 4,000 kronor.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare, under punkt 15, föreslagit Riksdagen att, under förutsättning att en regeringsrätt för pröfning af administrativa besvärsmål inrättas och träder i verksamhet under år 1909, på extra stat för år 1910 anvisa för beredande af arfvode åt en extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m. ett anslag af 7,000 kronor

med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta häraf förskottsvis under år 1909 af tillgängliga medel i mån af behof utanordna högst 3,000 kronor.

Från ifrågavarande anslag afses att följande utgifter skola bestridas, nämligen: särskildt arfvode å en kanslisekreterare med 1,500 kronor för år 1909 och 2,000 kronor för år 1910 samt arfvode till en amanuens med 1,500 kronor för år 1909 och 2,000 kronor för år 1910.

Beträffande inrättandet af regeringsrätten anförde statsrådet och chefen för civildepartementet vid föredragningen af punkten 1 under sjätte hufvudtiteln, att målens beredning och föredragning inför regeringsrätten förutsattes skola anförtros åt ämbets- och tjänstemän i de särskilda statsdepartementen. Huruvida föredragningen under alla förhållanden skulle kunna tillfredsställande uppehållas utan förstärkning i ett eller annat departements arbetskrafter, kunde icke på förhand afgöras. Skulle sådant visa sig ovillkorligen påkalladt och af Riksdagen beviljadt anslag ej lämnade tillgång för ändamålet, borde emellertid erforderliga medel kunna anvisas från allmänna besparingar eller under förskottstitel, intilldess närmare erfarenhet vunnits.

Ehuruväl sålunda förutsatts, att till en början icke några särskilda anslag skulle utgå för bestridande af kostnaderna för ärendenas beredning och deras föredragning inför regeringsrätten, har Riksdagen dock af hvad i statsrådsprotokollet angående nu ifrågavarande anslag anföres funnit otvetydigt framgå, att ett så stort antal synnerligen maktpåliggande och omfattande mål komma att utan kammarkollegium såsom mellaninstans direkt gå till Eders Kungl. Maj:t och handläggas af regeringsrätten, att beredandet och föredragningen af dessa mål, hvilket skall ske genom ämbets- och tjänstemän inom jordbruksdepartementet, kommer att tillföra detta departement en så stor arbetsbörda, att den öfverskrider de krafter, som stå till departementets förfogande. En ökning af departementets arbetsstyrka synes därför redan nu vara af förhållandena påkallad; och då Riksdagen icke haft något att erinra mot det af Eders Kungl. Maj:t föreslagna sättet för denna angelägenhets ordnande har Riksdagen, under förutsättning att en regeringsrätt för pröfning af administrativa besvärsmål träder i verksamhet under år 1909, på extra stat för år 1910 anvisat för *beredande af arfvode åt en extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m.* ett anslag af 7,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta häraf förskottsvis under år 1909 af tillgängliga medel i mån af behof utanordna högst 3,000 kronor.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att till undervisningsmateriell för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp å extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 3,000 kronor.

Hos 1907 års Riksdag gjorde Eders Kungl. Maj:t framställning om beviljande å ordinarie stat af medel till undervisningsmateriell för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp. Riksdagen, som emellertid ansåg behofvet af ökade medel för anskaffande af dylik materiell icke vara af stadigvarande natur, biföll på det sätt framställningen, att de för ändamålet erforderliga medlen, 3,000 kronor, beviljades å extra stat för år 1908. Enahanda belopp anvisades, likaledes å extra stat, för samma ändamål af nästlidet års Riksdag. Då, enligt hvad utredningen gifver vid handen, behof af anslaget synes förefinnas jämväl för år 1910, har Riksdagen till *undervisningsmateriell för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp* å extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 3,000 kronor.

17:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1908 och 1909 ägt rum, till *understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana landtmannaskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel*, på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 10,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.

18:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under erinran, att Riksdagen, med bifall till af Eders Kungl. Maj:t i ämnet gjorda framställningar, för hvarje år från och med år 1902 anvisat å extra stat ett anslag af 6,000 kronor för höjning från 4,000 kronor till 6,000 kronor af det till enhvar af de inom Väster-norrlands, Västerbottens och Norrbottens län inrättade tre landtbruks-skolor utgående understöd af statsmedel, för genomförande af omorganisa-tion af dessa skolor på sådant sätt, att kurserna vid desamma utan minskning af den teoretiska undervisningen förändrades från tvååriga till ettåriga; och då denna omorganisation visat sig vara till gagn för skolornas verksamhet, har Riksdagen för *höjning från 4,000 kronor till 6,000 kronor af det till enhvar af de inom Västernorrlands, Väster-bottens och Norrbottens län inrättade tre landtbruksskolor utgående under-stöd af statsmedel* å extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 6,000 kronor.

19:o) Under punkt 19 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 4,000 kronor till beredande af statsbidrag åt Fredrika-Bremer-förbundets landthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande af lärarinnor.

För ifrågavarande ändamål beviljade 1908 års Riksdag å extra stat för innevarande år ett anslag af 8,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel förskottsvis under år 1908 utaf nämnda anslag utanordna ett belopp af 4,000 kronor.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet inhämtas har Eders Kungl. Maj:t föreskrifvit såsom villkor för anslaget åtnjutande, att tre elever skulle äga åtnjuta kostnadsfri undervisning, dock utan att vara befriade från afgifter för kost och logi; att för inträde i skolan skulle erfordras, att sökande erhållit högre flickskolebildning eller visade sig eljest hafva förvärfvat motsvarande kunskaper eller genomgått folkhögskolekurs; att sådana inträdessökande, som därjämte kunde förete intyg om praktisk duglighet och vana vid landtliga göromål, skulle äga företräde; att afgiften för undervisning, kost, logi och lyse ej finge öfverstiga 600 kronor för år; att plan för undervisningen skulle underställas landbruksstyrelsens pröfning och godkännande; samt att till landbruksstyrelsen skulle tre månader efter lärokursens afslutande ingifvas berättelse om skolans verksamhet.

Tillika stadgades såsom förutsättning för anslaget utbetalande, att det med intyg från landbruksstyrelsen styrktes, att undervisningen vid skolan bedrefves på tillfredsställande och med dess ändamål öfverensstämmande sätt samt att tre elever vid skolan åtnjöte kostnadsfri undervisning.

Beträffande den af Eders Kungl. Maj:t hos nästlidne års Riksdag gjorda framställningen i förevarande ämne yttrade Riksdagen i sin skrifvelse den 1 juni 1908 angående regleringen af utgifterna under riksstatsens nionde hufvudtitel, att den af Fredrika-Bremer-förbundet inrättade landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor enligt Riksdagens mening vore väl förtjänt att komma i åtnjutande af statsunderstöd. Det syntes nämligen vara af synnerlig vikt att för den med statsmedel understödda, betydelsefulla verksamhet, som numera bedrefves för att bibringa landtbefolkningens kvinnor insikt och praktisk färdighet rörande de i ett hem förekommande hushållsgöromål, hvilka hvilade på dem, äga tillgång till för sin uppgift väl utbildade lärarinnor.

Hvad Riksdagen sålunda anfört torde allt fortfarande äga giltighet. Och då än vidare skolan i betraktande af såväl dess organisation som dess praktiskt ordnade undervisning synes väl rustad att fylla sitt

ändamål samt densamma, enligt hvad af utredningen inhämtas, för uppehållande af sin gagneliga verksamhet är i afsevärd omfattning hänvisad till gåfvomedel, har Riksdagen ansett skolan böra erhålla understöd af statsmedel jämväl för nu ifrågavarande år.

Beträffande de utaf Eders Kungl. Maj:t för anslaget åtnjutande föreskrifna villkor har Riksdagen icke något att erinra.

Riksdagen har alltså å extra stat för år 1910 beviljat ett anslag af 4,000 kronor till *beredande af statsbidrag åt Fredrika-Bremer-förbundets landthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande af lärarinnor.*

20:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen i likhet med hvad som för hvarvt och ett af åren 1908 och 1909 ägt rum, *såsom bidrag till aflöning åt tolf kringresande jordbrukskonsulenter i Dalarna och Norrland*, under villkor, att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas af landsting, hushållningssällskap eller eljest, samt på de villkor i öfrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 30,000 kronor att af Eders Kungl. Maj:t i mån af behof för ändamålet användas.

21:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t, under punkt 21, föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnader för byggnadsarbeten för trädgårdsskolan vid Alnarp på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 40,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att af nämnda belopp under innevarande år från tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må erfordras för byggnadsarbetets påbörjande redan under sistnämnda år.

Då byggnadsarbetena i fråga synas vara erforderliga för upp rättandet vid Alnarp af en trädgårdsskola enligt den af departementschefen framlagda, af Riksdagen såsom under punkt 2 här ofvan omförmåles, gillade plan samt Riksdagen icke funnit anledning till erinran emot de därför beräknade kostnaderna, har Riksdagen till bestridande af kostnader för *byggnadsarbeten för trädgårdsskolan vid Alnarp* på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 40,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att af nämnda belopp under innevarande år från tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må erfordras för byggnadsarbetets påbörjande redan under sistnämnda år.

22:o) I en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 147) af den 26 mars 1909 har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att till bestridande af ytterligare kostnader för ombyggnadsarbeten och nyanläggningar vid Alnarp, utöfver på extra stat för år

1907 anvisade 46,900 kronor, på extra stat för år 1910 bevilja ett belopp af 9,591 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna nämnda belopp.

Af nyssberörda statsrådsprotokoll inhämtas, att de slutliga kostnaderna för de med det af 1906 års Riksdag för ombyggnadsarbeten och nyanläggningar vid Alnarp beviljade anslag af 46,900 kronor afsedda arbetena, nämligen uppförande af en tillbyggnad till Alnarps mejeri och därmed sammanhängande reparationer i detsamma, hvarför beräknats 9,500 kronor, samt anläggande vid institutet och egendomen af ett vindelektricitetsverk, hvarför beräknats 37,400 kronor, belöpt sig till sammanlagdt 58,101 kronor 39 öre. Anslaget har således öfverskridits med 11,201 kronor 39 öre, däraf emellertid 1,610 kronor 39 öre motsvara värdet af dagsverken och grus, som Alnarps egendom lämnat. Af det återstående beloppet, hvarmed anslaget öfverskridits, 9,591 kronor, skulle högst 1,661 kronor 44 öre falla på mejeritillbyggnaden och minst 7,929 kronor 56 öre på elektricitetsanläggningen. Såsom orsak till anslagets öfverskridande har hufvudsakligen anförts, beträffande mejeritillbyggnaden, att därvid, såsom ofta vore fallet vid tillbyggnad och ominredning af äldre byggnader, visat sig, att opåräknade brister och komplikationer framträd, som flestades påkallat omsättning och förstärkning af grund, väggar och golf. Vidkommande vindelektricitetsverket har i berörda afseende framhållits den ringa erfarenheten inom landet i fråga om dylika anläggningar, hvarjämte meddelats, att i kostnadsförslaget icke upptagits något belopp alls för sådana arbeten, beträffande hvilka man ansett sig icke kunna på förhand med noggrannhet beräkna, till hvad belopp kostnaden skulle komma att uppgå.

Riksdagen har icke kunnat undgå att finna det belopp, hvarmed ifrågavarande anslag öfverskridits, anmärkningsvärdt högt i förhållande till anslagets storlek. Visserligen synes hvad som anförts till förklaring af de ökade kostnaderna för mejeritillbyggnaden vara tillfyllestgörande. Men beträffande elektricitetsverket synes anslagsöfverskridandet icke vara nöjaktigt förklaradt; ty hvad därom andragits i fråga om den ringa till buds stående erfarenheten om sådana anläggningar lärer väl närmast gälla de delar af anläggningarna, som i förevarande fall utförts af entreprenör.

Då likväl den undersökning af arbetena i fråga, som föranstaltats af öfverintendentsämbetet, gifvit vid handen, att de priser, som betalats, icke varit höga, att något slöseri icke förekommit och att arbetena

i sin helhet synas vara omsorgsfullt och solidt utförda, samt arbetena icke erhållit större omfång, än hvad ursprungligen varit afsedt, har Riksdagen funnit sig icke kunna annat än medgifva, att den uppkomna bristen täckes med statsmedel.

Riksdagen har alltså till bestridande af ytterligare kostnader för ombyggnadsarbeten och nyanläggningar vid Alnarp, utöfver på extra stat för år 1907 anvisade 46,900 kronor, på extra stat för år 1910 beviljat ett belopp af 9,591 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna nämnda belopp.

Veterinärundervisningen m. m.

23:o) Under punkt 22 af nionde hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att — med förklarande att samma stat, som för år 1909 blifvit för veterinärbakteriologiska anstalten af Riksdagen godkänd, skall vara gällande äfven för år 1910 — för uppehållande af anstaltens verksamhet under sistnämnda år på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 21,320 kronor.

På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisade 1908 års Riksdag medel för inrättande af en veterinärbakteriologisk anstalt samt fastställde därvid stat för anstalten för innevarande år, slutande å 21,320 kronor. Då, enligt hvad departementschefen anfört till statsrådsprotokollet, anstalten ännu icke trädt i verksamhet samt således någon erfarenhet om möjligen erforderliga förändringar i staten ännu icke kunnat vinnas, har Riksdagen — med förklarande att samma stat, som för år 1909 blifvit för veterinärbakteriologiska anstalten af Riksdagen godkänd, skall vara gällande äfven för år 1910 — för *uppehållande af anstaltens verksamhet under sistnämnda år* på extra stat för samma år anvisat ett anslag af 21,320 kronor.

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

24:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad som skett för hvart och ett af åren 1907—1909, på extra stat för år 1910 anvisat dels såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *allmänna landbruksmöten* 7,500

kronor; och dels till *prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten* 12,500 kronor.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare, under punkt 25, föreslagit Riksdagen att, till fortsatt uppehållande af de vid landtbruksinstitutet vid Ultuna samt landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af maskiner och redskap för landtbrukets behof, anvisa å extra stat för år 1910 ett anslag af 12,500 kronor.

För uppehållande af ifrågavarande profningsanstalter, för hvilka kostnaderna under den första tiden af deras tillvaro bestreds af donerade medel, beviljade Riksdagen på framställningar af Eders Kungl. Maj:t för hvar och ett af åren 1908 och 1909 å extra stat 10,000 kronor. Beträffande anslaget för innevarande år hade, enligt hvad statsrådsprotokollet upp-lyser, landtbruksstyrelsen hos Eders Kungl. Maj:t gjort framställning om detsammans höjande till 12,500 kronor eller till samma belopp, som nu äskas för år 1910, men föranledde detta icke Eders Kungl. Maj:t att för innevarande år begära högre anslag än som utgått för nästlidne år. Nu har landtbruksstyrelsen åter inkommit till Eders Kungl. Maj:t med en liknande framställning, åsyftande för 1910 erforderligt anslag; och har landtbruksstyrelsen därvid åberopat en af profningsanstalternas styrelse afgifven redogörelse, hvaraf inhämtas, att inkomsterna och utgifterna för profningarna under år 1910 förslagsvis beräknats till respektive 2,000 kronor och 14,500 kronor.

Då nu Eders Kungl. Maj:t biträdt landtbruksstyrelsens sistberörda framställning, i afseende å hvilken Riksdagen icke funnit anledning till erinran, och särskildt med hänsyn till den ökning i profningsarbetet år 1910, som är att emotse med anledning därpå, att allmänt svenskt landtbruksmöte kommer att hållas år 1911, har Riksdagen till *fortsatt uppehållande af de vid landtbruksinstitutet vid Ultuna samt landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af maskiner och redskap för landtbrukets behof*, anvisat å extra stat för år 1910 ett anslag af 12,500 kronor.

26:o) Under punkt 26 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1910 anvisa såsom bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof — inom de orter, där landsting eller hushållnings-sällskap, hvar för sig eller i förening, förbundet sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än äfven aflöningen till dessa och laboratorietjänaren äfvensom de årliga utgifterna för laboratoriets under-

håll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — 6,000 kronor för hvarje station eller tillhopa 48,000 kronor.

Af den i ärendet lämnade utredningen framgår, att antalet af de vid de kemiska stationerna under tiden från slutet af 1880-talet, då, beträffande sju af de för närvarande befintliga åtta stationerna, beloppet af det alltsedan dess för hvarje särskild station utgående statsunderstöd först bestämdes, och intill de sist förflutna åren verkställda undersökningarna mer än fördubblats, samt att till följd häraf jämväl landstings- och hushållningssällskaps anslag till stationerna under samma tid måst nära nog fördubblas. Den nu begärda höjningen af statsanslaget med 2,000 kronor för hvarje station är afsedd att, utan landstings och hushållningssällskaps ytterligare betungande, möjliggöra i främsta rummet höjning af assistenternas vid stationerna löner och anställandet af extra biträden, hvarför skulle erfordras tillsammans för hvarje anstalt omkring 1,500 kronor, samt förbättring af anstaltens utrustning. Det hade nämligen, enligt hvad landbruksstyrelsen upplyst, yppats svårigheter att få lediga assistentbefattningar återbesatta med kompetenta personer till följd af det missförhållandet, att de ordinarie assistenterna i allmänhet åtnjöte en aflöning, som icke stode i rimligt förhållande till deras utbildningstid, deras ansträngande och flerstädes långvariga tjänstgöring samt de allestädes höga lefnadskostnaderna och som icke tilläte dem att bilda familj.

Det synes Riksdagen vara af vikt att assistenterna vid de kemiska stationerna, hvilka enligt gällande reglemente skola vid föreståndarnas för stationerna ledighet förestå stationerna på eget ansvar och därför böra hafva samma kompetens som föreståndarna, beredas en så nöjaktigt tillmätt aflöning, att befattningarna kunna blifva med väl kvalificerade personer besatta. Och då, enligt hvad utredningen i ärendet gifver vid handen, förhållandet mellan landstingens och hushållningssällskapens bidrag till stationerna och statsanslaget sedan den tid, då det senare fastställdes till dess nuvarande belopp, förskjutits högst betydligt till landstingens och hushållningssällskapens nackdel, finner Riksdagen det billigt, att statsanslaget nu ökas. Riksdagen, som icke haft något att erinra i afseende å beloppet af den begärda anslagshöjningen, har alltså å extra stat för år 1910 anvisat såsom bidrag till underhåll af *åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof* — inom de orter, där landsting eller hushållningssällskap, hvart för sig eller i förening förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än äfven aflöningen till dessa

och laboratorietjänaren äfvensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — 6,000 kronor för hvarje station eller tillhopa 48,000 kronor.

27:o) Vidare och på grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad som för ett flertal föregående år ägt rum, såsom bidrag till underhåll af en för öfre Norrland afsedd *kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län* — under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll med sammanlagdt minst 6,750 kronor — på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 11,250 kronor.

28:o) Eders Kungl. Maj:t har, under punkt 28, föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1910 till Eders Kungl. Maj:ts förfogande anvisa ett anslag af 10,000 kronor, för att — med högst 1,000 kronor för hvarje anstalt — användas till understöd åt sådana frökontrollanstalter, som af landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och hvilka anstalter vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i afseende på analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Eders Kungl. Maj:t fastställas.

För hvar och ett af åren 1887—1908 har Riksdagen till Eders Kungl. Maj:ts förfogande å extra stat anvisat ett anslag å 10,000 kronor för att användas till understöd — med högst 1,000 kronor till hvarje anstalt — åt sådana frökontrollanstalter, som af landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, understöddes med minst samma belopp som statsbidraget och hvilka anstalter ville underkasta sig de villkor och föreskrifter i afseende å analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Eders Kungl. Maj:t fastställdes.

Under den tid, berörda anslag sålunda beviljats, har upprepade gånger fråga väckts om förändrad organisation af det statsunderstödda frökontrollväsendet i landet förnämligast i syfte att få denna verksamhet mer centraliserad. Hvarje gång har emellertid frågan, enär densamma kräft vidare utredning, tills vidare undanskjutits.

Emellertid förelade Eders Kungl. Maj:t nästlidne års Riksdag förslag till förändrad organisation af frökontrollväsendet, hvilket förslag gick därpå ut, att statsunderstöd skulle lämnas endast fyra i olika delar af landet belägna, bättre än de hittillsvarande utrustade frökontrollanstalter.

Riksdagen för sin del uttalade sig dock för den nuvarande anordningen med ett relativt stort antal frökontrollanstalter, spridda öfver

hela landet, samt ansåg, att de brister, som enligt sakens natur måste vidlåda denna anordning, skulle blifva i det hela afhjälpta genom uppriktande af en central frökontrollanstalt, hvilken anstalt Riksdagen föreställde sig lämpligen kunna anordnas i samband med den redan befintliga centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, hvarigenom kostnaderna för en sådan central frökontrollanstalt skulle kunna nedbringas.

Riksdagen anvisade alltså på extra stat för innevarande år till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag af 10,000 kronor för att på hitills brukligt sätt utgå till understöd åt af hushållningssällskapen inriktade frökontrollanstalter och anhöll tillika, att Eders Kungl. Maj:t måtte efter verkställd utredning taga i öfvervägande, huruvida icke en central frökontrollanstalt borde inrättas i samband med centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, och därefter till Riksdagen inkomma med det förslag, hvartill förhållandena kunde föranleda.

Enligt hvad departementschefen i ifrågavarande ärende till förberörda statsrådsprotokoll anfört har nu Eders Kungl. Maj:t anbefallt verkställandet af den af Riksdagen sålunda begärda utredningen, men synes departementschefen hafva funnit denna utredning gifva vid handen, att någon särskild besparing i kostnader icke skulle stå att vinna genom det ifrågasatta förläggandet af den föreslagna centrala frökontrollanstalten till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, hvilken anordning för öfrigt ur viss angifven synpunkt syntes departementschefen mindre lämplig; och hade förty departementschefen för det närvarande funnit det förut öffiga anslaget böra af Riksdagen äskas på vanliga villkor.

Riksdagen, som med hänsyn till frågans nuvarande läge icke har något att erinra emot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har alltså på extra stat för år 1910 till Eders Kungl. Maj:ts förfogande anvisat ett anslag af 10,000 kronor, för att — med högst 1,000 kronor för hvarje anstalt — användas till understöd åt sådana *frökontrollanstalter*, som af landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och hvilka anstalter vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i afseende på analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Eders Kungl. Maj:t fastställas.

29:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen vidare, i likhet med hvad som skett beträffande hvar och ett af åren 1908 och 1909, såsom *bidrag till åtgärder för befordrande*

af den inhemska klöfver- och gräsfröodlingen på extra stat för år 1910 anvisat ett belopp af 15,000 kronor.

30:o) Enligt hvad Riksdagen i särskild skrifvelse meddelat, har, på grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, Riksdagen med förklarande för sin del att de i statsrådsprotokollet omförmälda, af departementschefen föreslagna villkoren och bestämmelserna för tilldelande för framtiden af statsanslag åt *Sveriges utsädesförening* skola tillsvidare i hufvudsak lända till efter rättelse, å extra stat för år 1910 beviljat ett anslag af 25,000 kronor såsom bidrag till uppehållande af utsädesföreningens praktiskt-vetenskapliga verksamhet.

31:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad som under föregående år ägt rum, till utbildande af en *elev i boskapsskötsel och mejerihushållning* på extra stat för år 1910 anvisat 1,000 kronor.

32:o) Med anledning af framställning i ämnet af Eders Kungl. Maj:t har Riksdagen vidare, i likhet med hvad som under föregående år ägt rum, för *anställande af en förste och en andre torfingenjör samt tre torfassister* på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 25,000 kronor.

33:o) Med erinran, att Riksdagen år 1907 på förslag af Eders Kungl. Maj:t till upprätthållande af en torfskola under åren 1908—1912 beviljat ett anslag af 35,000 kronor och däraf på extra stat för hvartdera af åren 1908 och 1909 anvisat ett belopp af 7,000 kronor har Riksdagen på grund af Eders Kungl. Maj:ts i punkt 33 gjorda framställning, af det utaf 1907 års Riksdag beviljade anslag å 35,000 kronor till *upprätthållande af en torfskola under åren 1908—1912* på extra stat för år 1910 anvisat ett belopp af 7,000 kronor.

34:o) I enlighet med hvad Eders Kungl. Maj:t föreslagit och med erinran, att Riksdagen för åren 1902, 1905 och 1907 för nedannämnda ändamål å extra stat beviljat sammanlagdt 145,000 kronor, har Riksdagen, i likhet med hvad beträffande innevarande år ägt rum, medgifvit, att Eders Kungl. Maj:t må för *vidtagande af sådana åtgärder, som kunna finnas vara ägnade att främja lösningen af frågan angående lämpligaste sättet att tillgodogöra den i landets torfmossar befintliga bränsteltillgång*, under år 1910 i mån af behof disponera hvad vid utgången af år 1909 icke blifvit användt af de tidigare för samma ändamål å extra stat beviljade medel.

35:o) I punkt 35 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till understöd åt Svenska mosskultur-föreningen på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 35,000 kronor.

Departementschefen har, enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår, tillstyrkt aflåtande af förevarande framställning och därvid tillika uttalat, att, därest densamma af Riksdagen bifölles, Eders Kungl. Maj:t torde vilja angående villkoren för anslagets åtnjutande meddela enahanda bestämmelser, som stadgats i fråga om det till föreningen för innevarande år beviljade anslag, och sålunda, bland annat, föreskrifva, att ett för statens räkning utsedt ombud, för hvilket kostnaden skulle bestridas af föreningen, skulle deltaga i revisionen af föreningens förvaltning, med skyldighet att om revisionen afgifva yttrande till jordbruksdepartementet, samt att föreningen fortfarande skulle i afseende å sin verksamhet vara underkastad särskild inspektion från statens sida, hvilken inspektion framdeles, liksom för innevarande år, borde tillkomma landtbruksstyrelsen.

Till understöd åt Svenska mosskulturföreningen har Riksdagen på extra stat för hvarje år från och med år 1890 anvisat statsanslag, som för hvart och ett af åren 1906—1909 utgjort 20,000 kronor.

I den mån förtroendet för Svenska mosskulturföreningens verksamhet vuxit bland landets jordbrukare har ock föreningen sett sig nödsakad att gifva denna verksamhet allt större omfattning för att kunna tillgodose alla de kraf, som ställas på densamma. Då de flesta af landets hushållningssällskap eller landsting med ej obetydliga belopp understödja föreningen, har hon helt naturligt ej ansett sig kunna motsätta sig dessa kraf. Särskildt har under de senare åren föreningen äfven med stora uppoffringar tagit sig an ett mycket fruktbringande upplysningsarbete bland de mindre jordbrukarne genom anordnande af undervisningskurser och verkställande af fria jordanalyser samt genom kringresande undervisare m. m., en verksamhetsgren, som föreningen, enligt hvad af statsrådsprotokollet inhämtas, har för afsikt att, om dess ekonomi det medgifver, ytterligare utvidga. Ehuruväl Riksdagen, såsom ofvan nämnts, under de senare åren beviljat föreningen anslag af 20,000 kronor om året, hafva likväl föreningens tillgångar varit otillräckliga för att möta de med den utvidgade verksamheten förenade ökade kostnaderna, hvarigenom föreningens ekonomi betänkligt rubbats. Så mycket angelägnare är det därför, att föreningen icke undandrages det understöd från statsverket, hvaraf hon är i behof och utan hvilket det ej kan för föreningen blifva möjligt att på den inslagna vägen fullfölja sin gagnande verksamhet; och då statsverkets uppoffring i detta fall synes väl motvägas af den nytta, som genom föreningen beredes vår raskt framåtskridande jordbruksnäring, har

Riksdagen till understöd åt *Svenska mosskulturföreningen* på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 35,000 kronor.

36:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare, under punkt 36, föreslagit Riksdagen att till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket å extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 240,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 18,000 kronor.

Hvad först angår det i förevarande anslag ingående belopp, som i allmänhet är afsedt för åtgärder till höjande af det mindre jordbruket, anser Riksdagen att, då intresset för de åtgärder i berörda syfte, som på grund af därtill beviljade anslag hittills kunnat vidtagas, från den jordbrukande allmänhetens sida alltjämt ökats, tillräckliga medel för ändamålet icke böra saknas. Beträffande det af Eders Kungl. Maj:t i ifrågavarande afseende äskade beloppet har Riksdagen visserligen ansett ett statsbidrag af 200 kronor för nybildande af kontrollförening väl högt, men dock i betraktande af dessa föreningars stora betydelse och önskvärdheten af rörelsens vidare utveckling, och då Riksdagen funnit sig böra i öfrigt bifalla Eders Kungl. Maj:ts framställning i denna del, icke på grund af nämnda förhållande velat företaga någon nedsättning af det begärda anslagsbeloppet.

Vidkommande det till understödjande och premiering af vissa mindre odlingsföretag afsedda beloppet vill Riksdagen erinra därom, att vid beviljande af anslag för likartade ändamål i allmänhet plägar, för åstadkommande af en effektiv kontroll öfver anslagets användande, föreskrifvas, att hushållningssällskap, landsting eller ortsmyndighet, som har fördelningen af anslaget om hand, skall äfven med egna medel bidraga för vinnande af anslagets ändamål. Det kunde därför med skäl ifrågasättas, huruvida icke jämväl vid ifrågavarande anslag borde fästas ett villkor af nyssnämnda beskaffenhet.

Då emellertid hushållningssällskapens medel äro strängt anlitade för främjandet af det mindre jordbruket, vill Riksdagen ej förfara på dylikt sätt men anser sig dock böra ifrågasätta, huruvida icke ytterligare bestämmelser lämpligen borde införas i ofvannämnda författningar, åsyftande att åvägabringa nödig kontroll öfver anslagsmedlens rätta användning; och har Riksdagen vidare velat framhålla, att nämnderna för premiering af det mindre jordbruket synas kunna åtaga sig att, vare sig i sin helhet eller genom delegerad medlem, verkställa premiering äfven af mindre odlingsföretag.

Under uttalande häraf får Riksdagen anmäla att Riksdagen till

åtgärder för höjande af det mindre jordbruket å extra stat för år 1910 beviljat ett anslag af 240,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 18,000 kronor.

37:o) Under punkt 37 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till anställande af en statskonsulent för det mindre jordbruket på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag å 6,500 kronor.

Anställandet af en statskonsulent för det mindre jordbruket synes utan tvifvel vara af stor betydelse för ett ändamålsenligt utnyttjande af de betydande statsanslag, som numera utgå för det mindre jordbrukets höjande. På grund häraf och då de till årsarfvode för konsulenten och till bestridande af kostnaden för hans resor beräknade beloppen öfverensstämman med hvad som i sådant afseende förut bestämts för annan statskonsulent inom jordbruksväsendet, har Riksdagen till *anställande af en statskonsulent för det mindre jordbruket* på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag å 6,500 kronor.

38:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t, under punkten 38, föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1910 bevilja dels till ökad statsbidrag till fortgående smörprofningar ett anslag af 10,000 kronor samt dels till anställande i samband med smörprofningarna af särskilda undersökningar af vattenhalten i svenskt exportsmör ett anslag af 6,000 kronor, eller tillhoppa 16,000 kronor.

Under en följd af år har Eders Kungl. Maj:t till smörprofningar i Malmö och Göteborg anvisat statsbidrag från anslaget till befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar, hvilket bidrag under de senare åren utgått med 15,000 kronor årligen. Såsom ökad statsbidrag till dessa smörprofningar har därjämte Riksdagen för hvart och ett af åren 1906—1909 beviljat å extra stat 10,000 kronor; och synes jämväl för år 1910 enahanda anslag böra beviljas för uppehållande af smörprofningarna i hittillsvarande omfattning.

Som emellertid i England, hufvudmarknaden för den svenska smörexporten, numera gäller en lag, hvarigenom förbjudes import af smör, innehållande öfver 16 procent vatten, och hvari stadgas höga böter äfvensom eventuellt konfiskation af varan såsom straff för öfverträdelse, torde omsorgen om den för landet i nationalekonomiskt afseende så betydelsefulla smörexporten kräfva, att möjlighet beredes till en vidsträcktare kontroll i fråga om vattenhalten hos exportsmöret. Det skulle nämligen uppenbarligen kunna blifva till oberäknelig skada ej blott för vederbörande exportör utan för hela den svenska smörexporten på England, om svenskt smör, lät vara endast ett enstaka

parti, blefve på grund af nämnda lag konfiskerad. Visserligen torde, såsom i vissa till Eders Kungl. Maj:t afgifna yttranden i ärendet synes åsyftas, det anslag Eders Kungl. Maj:t för ändamålet åskat icke kunna möjliggöra en fullt effektiv kontroll öfver exportsmöret. Vid bedömandet af anslagets ändamålsenlighet och behöflighet torde emellertid icke ensamt denna synpunkt böra anläggas, utan torde därvid böra beaktas jämväl den omständigheten, att det begärda anslaget säkerligen skulle i väsentlig grad bidraga till att å exportmarknaden befästa förtroendet för den svenska varan. Enligt hvad Riksdagen inhämtat har äfven af den svenska mejeriagenten i London vid flere tillfällen kraftigt framhållits, hurusom en åtgärd i sådant afseende vore väl behöflig för att stödja den svenska smörexporten i konkurrensen med andra länders export.

På grund af hvad sålunda anförts har Riksdagen å extra stat för år 1910 beviljat

dels till ökad statsbidrag till fortgående smörprofningar ett anslag af 10,000 kronor; och

dels till anställande i samband med smörprofningarna af särskilda undersökningar af vattenhalten i svenskt exportsmör ett anslag af 6,000 kronor, eller sålunda tillhoppa 16,000 kronor.

39:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till anställande af en statskonsulent i svinskötsel på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 6,500 kronor.

40:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, har Riksdagen vidare i likhet med hvad som skett för innevarande år, till fjäderfäafvelns befrämjande å extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 20,000 kronor.

41:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 41 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen dels att såsom bidrag till upprätthållande af de år 1906 utsedda afvelscentra för nötboskap på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 10,000 kronor, dels ock att såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för förnyad täfning för utseende af afvelscentra för nötboskap på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 12,000 kronor.

Då Eders Kungl. Maj:ts förevarande äskanden öfverensstämman med tidigare framlagda och af Riksdagen gillade planer för framtida anslagsbehof, nämligen år 1902 för bildande och upprätthållande af afvelscentra för nötboskap och år 1908 för anordnande af förnyad täflan för utseende af afvelscentra, har Riksdagen dels såsom bidrag till upprätthållande af de år 1906 utsedda afvelscentra för nötboskap på extra

stat för år 1910 anvisat ett anslag af 10,000 kronor, och dels såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *förnyad täfling för utseende af afvelscentra för nötboskap* på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 12,000 kronor; tillsammans 22,000 kronor.

42:o) Vidare och i öfverensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet har Riksdagen, i likhet med hvad som för hvar och ett af åren 1907—1909 ägt rum, *till främjande af nötboskapsafveln inom Norrbottens län* anvisat på extra stat för år 1910 ett anslag af 5,000 kronor.

Hästafvelns förbättrande.

43:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 43 föreslagit Riksdagen att för bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 4,630 kronor.

För hvar och ett af åren 1905—1909 har Riksdagen på extra stat beviljat ett anslag af 3,790 kronor för bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå, hvilken personal från och med förstnämnda år under en tid af sju månader årligen anlåtats såsom biträde vid ridning och skötsel af nämnda hingstdepå tillhöriga ungdomingar samt bestått af en officer och sex man, härtill kommenderade från något af de i Skåne förlagda kavalleriregementena. Den nu ifrågasatta höjningen af anslagsbeloppet är föranledd af en af stuteriöfverstyrelsen uttalad önskan att kunna öka berörda extra personal med ytterligare två menige.

Riksdagen, som visserligen anser behof af ifrågavarande anslag förefinnas jämväl för år 1910, har af hvad statsrådsprotokollet innehåller i ärendet emellertid icke blifvit öfvertygad om nödvändigheten af den föreslagna höjningen däri, hvadan Riksdagen, i likhet med hvad för hvar och ett af åren 1905—1909 ägt rum, för *bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå* på extra stat för år 1910 beviljat ett anslag af 3,790 kronor.

44:o) I en till Riksdagen den 23 april 1909 aflåten proposition (n:o 212) har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till uppförande af erforderliga ekonomihus å lotterna n:r 1—5 af Flyinge kungsgård, Valleberg kallade, på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 20,000 kronor med rätt för Eders

Kungl. Maj:t att förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna beloppet.

Ifrågavarande till uppförande föreslagna ekonomihus äro afsedda att ersätta fem sådana genom eldsvåda förstörda byggnader, tillhörande en — en logebyggnad — kronan och de fyra öfriga innefattande häststall, koladugård, loge, redskapshus, ungkreatursstall och magasin, arrendatorn af egendomen i fråga. De tilltänkta byggnaderna, till antalet fyra, skulle utgöras af hissloge, häststall, koladugård samt en byggnad för vagnsport och redskap, inrymmande jämväl magasin. Hela kostnaden för desamma skulle belöpa sig till 35,580 kronor 25 öre, hvaraf dock 15,580 kronor 25 öre disponeras för ändamålet utan särskildt anslag af Riksdagen. Såsom skäl för att jämväl arrendatorns hus skulle nybyggas på kronans bekostnad har hufvudsakligen åberopats, dels att egendomen i annat fall ej kunde blifva försedd med ändamålsenliga och tillräckliga byggnader, i det ingen arrendator kunde antagas våga nedlägga stora kostnader på byggnader, som han riskerade att icke få nöjaktigt ersatta vid arrendeperiodens utgång, dels att någon lämplig plan vare sig för egendomens verkliga behof af byggnader eller deras ändamålsenliga förläggning med hänsyn till det dagliga bruket icke kunde antagas blifva af en arrendator genomförd, dels ock den omständigheten att ekonomihusens beskaffenhet å en egendom alltid utöfva inflytande såväl på lättheten att få egendomen utarrenderad som på arrendebeloppet.

Hvad sålunda och i öfrigt anförts till stöd för att samtliga å egendomen behöfliga nybyggnader måtte uppföras på kronans bekostnad, finner Riksdagen öfvertygande; och då Riksdagen, som tagit del af de till ärendet hörande handlingar och ritningar, ej funnit anledning till erinran vare sig emot planen för nybyggnaderna eller emot de därför beräknade kostnaderna, har Riksdagen såsom bidrag till *uppförande af erforderliga ekonomihus å lotterna n:r 1—5 af Flyinge kungsgård, Valleberg kallade*, på extra stat för år 1910 anvisat ett belopp af 20,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna beloppet.

Befrämjande af husslöjden.

45:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 44 gjorda framställning har Riksdagen på extra stat för år 1910 anvisat dels till *anställande af en andre instruktör i husslöjd*, 2,000 kronor, och

dels såsom *personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander*, därest han fortfarande i denna egenskap med godt vitsord tjänstgör, 1,500 kronor, eller tillhopa 3,500 kronor.

Fiskerinäringens understöd.

46:o) Eders Kungl. Maj:t har, under punkt 45, föreslagit Riksdagen att till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafsfisken under annan tid af året än vintermånaderna, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 34,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har i likhet med hvad för innevarande år skett, till *underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafsfisken* under annan tid af året än vintermånaderna, på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 34,000 kronor.

47:o) Vidare och med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag, har Riksdagen till bestridande af kostnader för *försäkring af fartyget Skagerak* på extra stat för år 1910 anvisat 5,200 kronor.

48:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, till *utförande af hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven*, på extra stat för år 1910 beviljat dels till omkostnader för tiden från och med den 1 maj 1910 till och med den 30 april 1911 21,000 kronor, och dels till täckande af Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium för tiden från och med den 22 juli 1910 till och med den 21 juli 1911 5,100 kronor, eller tillsammans 26,100 kronor.

49:o) I anledning af hvad Eders Kungl. Maj:t under punkten 48 föreslagit har Riksdagen såsom bidrag till *anordnande af undervisningskurser i navigation för bohuslänska fiskare*, under förutsättning att Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap och landsting för ändamålet bidraga med tillsammans 2,000 kronor, på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 2,250 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 1,125 kronor.

50:o) Under punkt 49 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 15,500 kronor, däraf till upprätthållande af föreningens fiskeriskola 8,500 kronor och såsom bidrag till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet 7,000 kronor.

Såsom understöd åt södra Sveriges fiskeriförening har Riksdagen på extra stat för hvartera af åren 1908 och 1909 anvisat anslag med 8,500 kronor till upprätthållande af föreningens fiskeriskola och 5,000 kronor såsom bidrag till föreningens försöksverksamhet. Den nu ifrågasatta anslagshöjningen är föranledd hufvudsakligen af föreningens behof af ökad personal för sin alltmer omfattande verksamhet.

Södra Sveriges fiskeriförenings hittills utöfvade verksamhet har utan tvifvel varit af stort gagn för fiskerinäringen, såväl genom väckande af intresset för denna näring, särskildt för fiskodling i dammar, som ock genom spridande af kunskap i dess rätta bedrivande. Med det stigande intresset för fiskodling i dammar har emellertid, såsom utredningen gifver vid handen, ej allenast behofvet af sakkunnig hjälp vid anläggande af fiskdammar m. m. ökats utan äfven efterfrågan hos föreningen på fiskyngel för utplantering stigit och föranledt föreningen att utvidga sin fiskodlingsverksamhet. Då nu föreningen synes fortfarande vara i behof af statsunderstöd samt den äskade förhöjningen i bidraget till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet synes vara af förhållandena påkallad har Riksdagen till understöd åt *södra Sveriges fiskeriförening* på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 15,500 kronor, däraf till upprätthållande af föreningens fiskeriskola 8,500 kronor och såsom bidrag till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet 7,000 kronor.

51:o) Under punkt 50 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för bestridande af underhålls- och driftkostnader för ett fartyg för fiskeradministrationens behof på extra stat för år 1910 bevilja ett anslag af 7,500 kronor.

Ifrågavarande fartyg, för hvars anskaffande 1907 års Riksdag anvisade medel och hvilket är afsedt att under åtta månader af året användas företrädesvis i Östersjön för uppdrifvande därstädes af fiske på öppna sjön medelst användande af sådana redskap som brukas i Kattegatt, har, enligt hvad utskottet inhämtat, ehuru fullbordadt i början af innevarande år, ej ännu användts och torde ej, på grund af otillräckligheten af det till bestridande af fartygets underhålls- och

driftkostnader för året anvisade anslag, 5,000 kronor, kunna komma att hållas i gång under hela den afsedda tiden.

Då emellertid det är af vikt, att fartyget framdeles varder under den förutsatta tiden af året vederbörligen utnyttjad, och för sådant ändamål erfordras ökning i underhålls- och driftkostnaderna samt den äskade anslagshöjningen icke torde vara för högt beräknad, har Riksdagen för *bestridande af underhålls- och driftkostnader för ett fartyg för fiskeriadministrationens behof* på extra stat för år 1910 beviljat ett anslag af 7,500 kronor.

52:o) I särskilda inom Riksdagen väckta motioner har föreslagits att Riksdagen ville till anställande af undersökningar öfver möjligheten att genom fiskodling i större skala befrämja fiskets utveckling inom mellersta Sveriges östersjöområde ställa till landtbruksstyrelsens förfogande ett belopp af 8,500 kronor att utgå med 4,700 kronor år 1910, 1,900 kronor år 1911 samt 1,900 kronor år 1912.

Till stöd för denna framställning hafva motionärerna anført följande:

»Ehuru fisket onekligen utgör en af vårt lands viktigare naturliga tillgångar, hafva dess intressen dock långt ifrån tillvaratagits och tillgodosetts på bästa sätt. Delvis förbisedd, delvis hänsynslöst exploaterad lämnar fiskerinäringen mångenstädes långt ifrån den ekonomiska afkastning, den mängd af födoämnen, som borde kunna erhållas.

Man behöfver ej resa mycket i våra skärgårdar inom Östergötlands, Södermanlands, Stockholms och Uppsala län för att få höra klagomål af fiskarebefolkningen öfver minskning i tillgång på de vanligare och viktigare skärgårdsfiskarna, gädda, abborre, id och braxen. Särdeles den förstnämnda fisken — gäddan —, näst strömmingen den i dessa trakter viktigaste och mest vinstgifvande, visar en allvarsam nedgång. Orsakerna härtill äro kanske flera, hvaraf särskildt dock torde böra nämnas ett på grund af stigande pris allt intensivare drivvet fiske. Då denna fisk är mycket eftersökt och då den torgförda tillgången af densamma i allmänhet ej motsvarar efterfrågan, följa häraf höga pris. Vore tillgången större, skulle detta vara till stor fördel både för den köpande allmänheten, som finge lägre pris, och för fiskarebefolkningen, som finge större fångst.

Någon rimlig orsak, hvarför icke ett rikare bestånd af förutnämnda värdefulla fisksorter skulle kunna genom lämpliga åtgärder vinnas, tyckes ej förefinnas; utan lär man tvärtom hafva stor anledning antaga, att förhållandena skulle kunna väsentligen förbättras. För att bestämma, huru detta bör ske, fordras emellertid undersökningar öfver

flera förhållanden, som nu ej äro kända. Man har nämligen i själfva verket synnerligen ringa kunskap och erfarenhet rörande fiskodling i skärgårdarna, hvilkas natur och fiskeförhållanden äro högst väsentligt olika de mera undersökta insjöarnas.

Tidigare hafva sådana undersökningar med den mindre tillgång på sakkunniga arbetskrafter, som då funnos, icke kunnat eller hunnit utföras, men nu, sedan de vetenskapligt bildade fiskeritjänstemännens antal ökats genom den nya fiskeriadминистраtionen, böra de icke uppskjutas längre än absolut är nödigt.

Visserligen kunde man tänka, att dessa undersökningar skulle kunna utföras vid eller genom den af staten understödda Södra Sveriges Fiskeriförenings anstalt vid Aneboda, men dels ägnas arbetena därstädes åtminstone ännu endast åt sötvattensfisken, utan att man ännu har sig bekant, när eller ens om de kunna utvidgas till Östersjöområdena, dels hafva de småländska och södra kustområdena helt andra klimatiska och lokala förhållanden än de norr därom belägna skärgårdarna.

De resultat, som här afses, äro ingående kännedom om möjligheten för odling i stor skala af framför allt gädda, men äfven, i den mån det kan vara möjligt, af andra fisksorter, såsom id, abborre och braxen. Arbetena borde sålunda från början inriktas på romkläckning och yngelutsläppning i stor mängd på lämpliga platser. Hvad en sådan yngelutsläppning kan innebära, är tydligt. Ehuru en gäddhona på c:a 1 kg. vid hvarje lek lägger hundratusen romkorn eller mera, utvecklas till vuxen fisk en så obetydlig bråkdel af rommen, att stammen ej ökas. Om endast en synnerligen obetydlig del af utvecklingsmöjligheterna kunde räddas utöfver den naturliga uppväxtprocenten, måste en mycket märkbar ökning af stammen uppstå, d. v. s. en väsentlig ökning i fångsten utan skada kunna ske.

För att nå dessa resultat, behöfves en noggrann kännedom om ifrågavarande fiskars lektider på olika trakter och om läget och beskaffenheten af de för ynglets utveckling lämpligaste naturliga lekplatserna i inre och yttre delarne af skärgården. Vidare erfordras kunskap om, huru och hvarest konstgjorda lekplatser och romkläckningsplatser kunna och böra anordnas samt beskaffenheten m. m. af kläckningsapparater m. m. Vidare behöfvas undersökningar öfver möjligheten af att på lek- eller uppfödningplatserna anordna tillförsel af lämpliga näringsdjur såsom krustacéer, spädt fiskyngel och dylikt, samt huru skydd skall kunna anordnas för rommen och det ifrågavarande ynglet. Äfven behöfves kännedom om fiskens vandringar för

bedömande af huru tätt eller glest utsläppnings- eller odlingsplatserna böra anläggas.

Arbetena härmed torde man behöfva utsträcka öfver minst tre år för att få nödig erfarenhet och kunna kontrollera de vunna resultaten på olika platser. Under det första året kunna arbetena lämpligen koncentreras till färre platser inom ett län, hvartill Södermanlands län är synnerligen lämpligt på grund af bland annat dess centrala läge och de förarbeten, som där i viss mån redan äro gjorda. Dessutom finnes där ett för ifrågavarande undersökningar utmärkt väl beläget område med öfver 25 kilometers fastlandsstränder och omkring 40 st. holmar och skär, nämligen Hånö egendom, hvars ägare lofvat att utan ersättning upplåta sitt fiskevatten för försöken.

Då för utöfvandet af undersökningarna sålunda bland annat behöfvas fiskeförsök, bestämningar af maginnehållet hos fiskyngel m. fl. vetenskapliga iakttagelser och dylikt, befruktnings- och kläckningsexperiment, fodringsförsök samt märkning af fisk i stor skala m. m., så erfordras härför insiktsfull ledning af en verklig fackman, såsom distriktets fiskeriintendent eller fiskeriassistenten. Denne ledare bör, så långt sig göra låter, själf närvara vid och ordna detaljerna af arbetena och själf göra detaljiakttagelserna, enär det är just dessa detaljer som utgöra det viktigaste, samt enär riktigheten af de slutledningar, som skola göras, beror på att detaljerna observeras och uppfattas rätt. Utom denne ledare erfordras ett biträde för en del enklare och ofta upprepade arbeten, hvartill någon af dem, som på senare år genomgått fiskeriskolan vid Engelsberg eller Aneboda, torde kunna lämpa sig och vara att påräkna. Två handtlangare för hela tiden samt två för delar af densamma äro erforderliga.

En ganska stor uppsättning af fångstredskap, sumpar, materiel till konstgjorda yngelplatser och dylikt, till kläckningsapparater samt till märkning af fisk är äfven erforderlig. En stor del häraf, speciellt af fiskredskapen, torde kunna beräknas finnas kvar i användbart skick efter de treåriga undersökningarnas slutförande och kunde dessa redskap sedermera öfverlämnas till kungl. landtbruksstyrelsen för att öka och komplettera dess förråd af fiskredskap. Vid kostnadsberäkningen torde man kunna utgå ifrån att till ledare bör af kungl. landtbruksstyrelsen förordnas fiskeritjänsteman, hvars ersättning sålunda kan utgå på vanligt sätt och ej behöfva af Riksdagen särskildt anvisas.

För tre månaders tid torde en lämplig person som genomgått fiskeriskola, böra ersättas med 450 kronor, hvartill kommer eventuella resekostnader med 150 kronor, således per år	kronor	600: —
2 handtlångare under 90 dagar och 2 under 45 dagar torde erhållas för per år	„	1,080: —
Ersättning för upplåtelse af fiskevatten utöfver det ofvan nämnda, gratis upplåtna. På grund af det intresse, med hvilket arbetet antagligen kommer att mottagas, upptages denna post till endast pr år	„	100: —
Summa per år	kronor	1,780: —
eller för tre år	„	5,340: —
Till anskaffning och undersökning af redskap	„	1,900: —
För märkning af fisk (silfvermärken, annonskostnader och ersättning för lämnade uppgifter om fångade, märkta fiskar)	„	800: —
Oförutsedda utgifter	„	460: —
Summa	kronor	8,500: —
Häraf torde behöfvas:		
under första året	„	4,700: —
„ andra „	„	1,900: —
„ tredje „	„	1,900: —
Summa	kronor	8,500: —»

Vid motionerna hade fogats denna

Specifikation å redskap m. m.

En större not	kronor	200: —
En mindre yngelnot	„	150: —
Tio stycken grimnät à 20 kronor	„	200: —
Femton slättnät à 10 kronor	„	150: —
Två storryssjor à 100 kronor	„	200: —
Tio större ryssjor à 10 kronor	„	100: —
Tjugu mindre ryssjor à 5 kronor	„	100: —
Olika häfvar	„	100: —
Sumpar och material därtill, 15 stycken à 10 kronor	„	150: —
Hägnader och stängselnät samt material därtill, såsom bräder, slanor, metallträdsnät m. m.	„	150: —
transport	kronor	1,500: —

	transport kronor	1,500: —
Skrapor och dylikt	„	50: —
Kläckningsapparater	„	200: —
Diverse öfrigt material	„	150: —
Märkningsgrejor och silfvermärken 1,500 stycken à 20 öre	„	325: —
Annonskostnader	„	100: —
Ersättning för återlämnade märken ¹⁾ 750 st. à 50 öre ..	„	375: —
	Summa kronor	2,700: —

Riksdagen får anmäla, att Riksdagen med anledning af förenämnda motioner beslutat att till anställande af undersökningar öfver möjligheten att genom fiskodling i större skala befrämja fiskets utveckling inom mellersta Sveriges Östersjöområde ställa till landtbruksstyrelsens förfogande ett belopp af 8,500 kronor att utgå med 4,700 kronor år 1910, 1,900 kronor år 1911 samt 1,900 kronor år 1912.

Den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten.

53:o) Under punkt 51 af nionde hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för uppehållande under år 1910 af verksamheten vid den hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 50,000 kronor samt att för verkställande under år 1910 af hydrogeologiska specialundersökningar på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 3,000 kronor, eller tillhopa 53,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål är för innevarande år anvisadt ett anslag af 49,400 kronor, däraf 46,400 kronor för den hydrografiska byrån med underlydande observationsstationer samt 3,000 kronor för hydrogeologiska specialundersökningar. I det för den hydrografiska byrån för år 1910 äskade beloppet, 50,000 kronor, hvilket är afsedt att disponeras på följande sätt, nämligen

Arfvode åt föreståndaren	kronor	7,000: —
„ „ en byråingenjör	„	4,500: —
„ „ „ „	„	4,500: —
„ „ „ vaktmästare	„	800: —
	transport kronor	16,800: —

¹⁾ Om också 50 öre pr styck är litet och kan behöfva höjas, är det nog osannolikt, att man får igen hälften af märkena.

	transport kronor	16,800: —	
Extra biträden samt gratifikation åt vaktmästaren (högst 500 kronor)	förslagsvis	„ 6,000: —	
Publikationer	„	„ 3,500: —	
Ved, ljus, papper och öfriga expenser	„	„ 2,000: —	
Resekostnader och handtlangning vid mätningar	„	„ 7,000: —	
Observatörers arfvoden	„	„ 8,000: —	
Komplettering och underhåll af pegrar och utrustning	„	„ 1,700: —	
Anskaffning och uppsättning af själfregistrerande pegrar	„	„ 5,000: —	50,000: —

ligger alltså den ifrågavarande höjningen med 3,600 kronor af förevarande anslag; och är sistnämnda belopp fördeladt med 500 kronor på posten »publikationer», 1,500 kronor på posten »komplettering och underhåll af pegrar och utrustning» samt 1,600 kronor å posten »anskaffning och uppsättning af själfregistrerande pegrar».

För den föreslagna ökningen af anslagsposten till den hydrografiska byrån utöfver hvad nästlidet års Riksdag för ändamålet beviljade och för det fortsatta uppförandet af den vid samma Riksdag tillkomna anslagsposten till de hydrogeologiska specialundersökningarna synas fullgiltiga skäl hafva blifvit förebragta, hvadan Riksdagen, som i skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel uttalat sig angående det i statsrådsprotokollet omförmälda anslaget till de meteorologiska observationerna, har dels för uppehållande under år 1910 af verksamheten vid *hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer*, på extra stat för samma år anvisat ett anslag af 50,000 kronor;

dels ock, för verkställande under år 1910 af *hydrogeologiska specialundersökningar*, på extra stat för samma år anvisat ett anslag af 3,000 kronor; eller tillhopa 53,000 kronor.

Den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner.

54:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1910 anvisa till aflöning åt domänintendenter 35,500 kronor, samt till resekostnader vid domänförvaltningen såsom förslagsanslag 45,000 kronor.

Under erinran att för bestridande af hithörande utgifter vore i nu gällande riksstat såsom extra anslag anvisade dels till aflöning åt domänintendenter och för uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna 42,800 kronor, däraf 7,300 kronor för länsstyrelsernas räkning, dels ock till resekostnader vid domänförvaltningen förslagsvis 45,000 kronor, samt att berörda för uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna afsedda belopp till följd af den af nästlidna års Riksdag beslutade löneregleringen för länsstyrelserna icke vidare vore behöfligt, hvarför ock Eders Kungl. Maj:t den 31 december 1908 förordnat, att de medel, 7,300 kronor, af omförmälda för år 1909 beviljade anslag å 42,800 kronor, som ställts till länsstyrelsernas disposition för beredande af biträde vid domänärendenas handläggning å landskontoren, icke skulle för ändamålet utanordnas, har departementschefen i enlighet med domänstyrelsens hemställan tillstyrkt aflåtande af förevarande framställning.

Riksdagen har icke haft något att emot denna framställning erinra och har alltså, å extra stat för år 1910 anvisat

dels till *aflöning åt domänintendenter* 35,500 kronor,

och dels till *resekostnader vid domänförvaltningen* såsom förslagsanslag 45,000 kronor.

Skogsinstitutet.

55:o) I anslutning till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen vidare, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, till anställande af *extra lärarkrafter vid skogsinstitutet* på extra stat för år 1910 anvisat ett belopp af 8,000 kronor.

Landtmäteristaten.

56:o) Såsom under punkt 9:o) här ofvan meddelats har Riksdagen å extra stat för år 1910 beviljat ett förslagsanslag å 30,000 kronor till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätare företagna tjänsteresor; hvarom Riksdagen i detta sammanhang velat erinra.

57:o) Under punkterna 56 och 57 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa, dels till bestridande af kostnaderna för undervisning vid generallandtmäterikontoret af landtmäterielever ett anslag af 8,000 kronor, och dels för anordnande

vid generallandtmäterikontoret af en kurs i triangelmätning ett anslag af 5,500 kronor.

I den stat, som till och med nästlidna år gällde för landtmäteristyrelsen, ingick, bland annat, en post till arvode åt lärare för landtmäterielevernas undervisning å 3,000 kronor. I den af 1908 års Riksdag antagna nya staten för nämnda ämbetsverk upptogs icke någon utgiftspost för berörda ändamål utan beviljade Riksdagen därför å extra stat ett särskildt anslag till belopp af 8,000 kronor, sålunda enahanda belopp, som nu för ändamålet äskas för år 1910. För avvägbringande af undervisning i triangelmätning har dels Eders Kungl. Maj:t under åren 1904, 1905 och 1906 anvisat anslag af till Eders Kungl. Maj:ts förfogande stående medel och dels Riksdagen på Eders Kungl. Maj:ts förslag anvisat å extra stat för år 1908 ett belopp af 5,000 kronor. För innevarande år har anslag till dylik kurs icke funnits erforderligt.

Af hvad departementschefen anfört till statsrådsprotokollet finner Riksdagen behovet såväl af fortsatt undervisning för landtmäterielever som ock af en ny kurs i triangelmätning till fulla ådagalagdt. Och då Riksdagen icke haft något att erinra beträffande de begärda anslagens belopp, har Riksdagen alltså på extra stat för år 1910 anvisat, dels *till bestridande af kostnaderna för undervisning vid generallandtmäterikontoret af landtmäterielever* ett anslag af 8,000 kronor; och dels *för anordnande vid generallandtmäterikontoret af en kurs i triangelmätning* ett anslag af 5,500 kronor.

Rikets allmänna kartverk.

58:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen

dels att för anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna kartverk, namngranskning m. m. på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 19,200 kronor,

dels att för höjning af arfvodena åt de vid det ekonomiska kartverket anställda kvinnliga ritare och ritbiträden på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 1,000 kronor, att enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande för ändamålet användas,

dels att för anställande af ökad personal m. m. vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 25,950 kronor,

dels ock att för anskaffande af instrument och inventarier vid samma afdelning på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 30,950 kronor.

Vid 1908 års Riksdag företogs på Eders Kungl. Maj:ts förslag den ändring i det ordinarie anslaget till rikets allmänna kartverk, att det uppfördes i riksstaten under följande uppställning:

<i>bestämmt anslag:</i>		
till aflöningar.....	kronor	67,900: —
<i>förslagsanslag:</i>		
till ålderstillägg.....	„	21,400: —
<i>reservationsanslag:</i>		
till kartarbetena m. m.	„	131,500: —
	summa kronor	220,800: —.

Härjämte anvisade Riksdagen, likaledes på framställning af Eders Kungl. Maj:t, å extra stat för innevarande år dels ett anslag af 19,200 kronor för anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna kartverk, namngranskning m. m. och dels ett anslag af 1,000 kronor, att enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande användas för höjning af arfvodena åt de vid det ekonomiska kartverket anställda kvinnliga ritare och ritbiträden.

Af det ordinarie anslaget var för kartverkets geodetiska afdelning afsedt ett belopp af 31,500 kronor, fördeladt på följande sätt:

	Kronor.	Kronor.
<i>Bestämmt anslag.</i>		
Arfvoden till 4 geodeter à 2,000 kr.	—	8,000
<i>Förslagsanslag.</i>		
Ålderstillägg till 3 geodeter	—	4,500
<i>Reservationsanslag.</i>		
Arfvode till extra arbetskraft	1,000	—
förmansarfvode till 1 geodet	500	—
till fältarbetena	17,500	19,000
Kronor	—	31,500

Enligt det i 1908 års statsverksproposition återopade statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för den 13 januari 1908 hade departementschefen ställt i utsikt en höjning i det å extra stat uppförda anslaget till anställande af ökad civil personal vid kartverket m. m. i enlighet med hvad därutinnan föreslagits innevarande riksdag. De nu ifrågasatta nya anslagsposterna äro afsedda att disponeras på följande sätt:

Anslaget för anställande af ökad personal m. m. vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning:

	Kronor.	Kronor.
a) <i>Arfvoden:</i>		
till 4 geodeter à 2,000	8,000	
» extra arbetskraft, 2 biträden à 5 kr. om dagen	3,650	
med afdrag för nu utgående anslag 1.000	2,650	10,650
b) <i>Fältarbeten:</i>		
till inspektion och rekognoscering	500	
» 4 geodeter à 3,700 kr.	14,800	15,300
Summa		25,950

Anslaget för anskaffande af instrument och inventarier vid samma afdelning:

3 st. universalinstrument à 4,500 kr.	kronor	13,500
1 » »	»	1,700
1 » polygoniseringsinstrument	»	1,500
3 » handkikare à 300 kr.	»	900
3 » centreringsinstrument à 800 kr.	»	2,400
1 » basmättingsapparat	»	4,500
15 » heliotroper à 50 kr.	»	750
15 » nattsignaler à 250 kr.	»	3,750
1 » räknemaskin	»	1,200
3 » instrumentskåp à 150 kr.	»	450
5 » arbetsbord med lådor à 50 kr.	»	250
5 » stolar à 10 kr.	»	50

Summa kronor 30,950.

I likhet med departementschefen anser Riksdagen ett fullt tillförlitligt och noggrant geodetiskt underlag vara en nödvändig förutsättning för att ett verkligt godt resultat skall kunna framkomma af kartverkets arbeten; och då i detta afseende icke blott de topografiska och ekonomiska kartverken, utan äfven det geologiska kartverket samt sjökartverket röna inverkan af de fel, som kunna förefinnas, torde det vara en angelägenhet af stor vikt, att ett så beskaffadt underlag för kartarbetena åstadkommes. Af hvad departementschefen i ärendet anført synes ådagalagdt, att det icke är möjligt att med de nuvarande arbetskrafterna vid den geodetiska afdelningen hinna utföra de erforderliga geodetiska mätningarna inom sådan tid, att icke arbetena såväl inom det topografiska som det ekonomiska kartverket däraf fördröjas eller eljest få erfara väsentliga olägenheter, hvadan en ökning af personalen vid nämnda afdelning synes vara af omständigheterna påkallad. Emot hvad Eders Kungl. Maj:t därutinnan föreslagit har Riksdagen icke haft något att erinra.

En gifven följd af personalens ökning torde blifva anskaffandet af ytterligare instrument och inventarier för de geodetiska arbetena; och har Riksdagen icke heller haft något att erinra i afseende å de därför beräknade kostnaderna.

På grund af hvad sålunda anförts och i anslutning till hvad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, har Riksdagen på extra stat för år 1910 anvisat dels för *anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna kartverk, namngranskning m. m.* ett anslag af 19,200 kronor; dels för *höjning af arvodena åt de vid det ekonomiska kartverket anställda kvinnliga ritare och ritbiträden* ett anslag af 1,000 kronor att enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande för ändamålet användas; dels för *anställande af ökad personal m. m. vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning* ett anslag af 25,950 kronor; dels ock för *anskaffande af instrument och inventarier vid samma afdelning* ett anslag af 30,950 kronor.

Sveriges geologiska undersökning.

59:o) Under punkt 62 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnaderna under år 1910 för Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten och för utgifvande af de på nämnda institutions undersökningar grundade kartor, afhandlingar och uppsatser på extra stat för samma år bevilja ett anslag af 36,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att Riksdagen till bestridande af kostnaderna under år 1910 för *Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten och för utgifvande af de på nämnda institutions undersökningar grundade kartor, afhandlingar och uppsatser* på extra stat för samma år beviljat ett anslag af 36,000 kronor.

60:o) Under erinran, att nästlidna års Riksdag på framställning af Eders Kungl. Maj:t till verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning beviljat ett belopp af 580,610 kronor och däraf anvisat å extra stat för år 1909 ett belopp af 100,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att af sistnämnda belopp redan under år 1908 för byggnadsarbetets påbörjande låta af tillgängliga medel utanordna 50,000 kronor, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen på grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning af det utaf 1908 års Riksdag beviljade anslaget å 580,610 kronor för *verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning* å extra stat för år 1910 anvisat ett belopp af 167,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att af sistnämnda belopp redan under år 1909 låta af tillgängliga medel utanordna 83,500 kronor.

Vägunderhållet på landet.

61:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen på extra stat för år 1909 anvisat för *bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar* såsom förslagsanslag 50,000 kronor.

62:o) Vidare och i anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för hvartera af åren 1907—1909 skett, till *understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt* på extra stat för år 1910 anvisat 150,000 kronor.

Förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen.

63:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 66 föreslagit Riksdagen att dels på extra stat för år 1910 till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag af 95,000 kronor, att användas till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, med rätt för Eders

Kungl. Maj:t att utaf sagda belopp under år 1909 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna 10,000 kronor,

dels ock medgifva, att hvad vid utgången af år 1909 möjligen icke blifvit användt af tidigare för ändamålet beviljade anslag må under år 1910 användas för enahanda ändamål.

Med hänsyn till vikten af att tillräckliga medel finnas till förfogande för fortsatt främjande af arbetet för bekämpande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, har Riksdagen dels på extra stat för år 1910 till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ställt ett anslag af 95,000 kronor, att användas till *förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen*, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att utaf sagda belopp under år 1909 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna 10,000 kronor, dels ock medgifvit, att hvad vid utgången af år 1909 möjligen icke blifvit användt af tidigare för ändamålet beviljade anslag må under år 1910 användas för enahanda ändamål.

64:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1908 och 1909 ägt rum, dels på extra stat för år 1910 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning *norrländska afdikningsanslaget*, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, ett belopp af 700,000 kronor; dels på extra stat för år 1910 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning *allmänna frostminskningsanslaget*, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar inom öfriga delen af riket, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, ett belopp af 200,000 kronor; dels ock beslutat, att i afseende å erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från ifrågavarande båda anslag skola tillämpas nu gällande allmänna villkor och bestämmelser i sådant afseende.

Afdikningar å kronan tillhörig mark.

65:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet har Riksdagen, i likhet med hvad för år 1909 ägt rum, till bestridande af kostnader för *afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län*, på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag å 150,000 kronor.

Reglering af flottleder.

66:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts framställning i ärendet, har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, medgifvit, dels att under år 1910 inflytande flottningsafgifter må användas till bestridande af kostnader för *reglering af flottleder* inom riket; dels ock att de medel, som af föregående års anslag till bestridande af kostnader för reglering af flottleder i de norrländska länen äfvensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län vid 1909 års slut må finnas disponibla, må under år 1910 till enahanda ändamål användas utan begränsning till vissa län.

Uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

67:o) Under punkt 71 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 67,500 kronor.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen för hvart och ett af åren 1905—1909 anvisat ett extra anslag å 60,000 kronor, hvilket belopp efter af domänstyrelsen upprättadt förslag fördelats mellan 22 skogsvårdsstyrelser med visst anslag till enhvar af dem, högst 4,000 kronor och lägst 1,000 kronor.

I enlighet med 1908 års Riksdags beslut har emellertid från och med den 1 augusti 1908 tillkommit en ny skogsvårdsstyrelse, nämligen för Gottlands läns landstingsområde. Och har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till nämnda skogsvårdsstyrelses verksamhet anvisa ett årligt anslag af 7,500 kronor, i anledning hvaraf anslaget till ifrågavarande ändamål föreslagits skola höjas till 67,500 kronor.

Med hänsyn till de särskilda lagbestämmelser, som äro stadgade beträffande vården af enskilda skogar inom Gottlands län, samt den ökade befogenhet, som genom nämnda stadganden tillagts skogsvårdsstyrelsen inom nämnda läns landstingsområde, har Riksdagen bifallit den föreslagna höjningen i anslaget och får alltså anmäla, att Riksdagen, *såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet*, på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 67,500 kronor.

Skogsodlingens befrämjande.

68:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet har Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1905—1909 ägt rum, för *skogsodlingens befrämjande* för år 1910 beviljat ett extra anslag af 100,000 kronor, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas antingen skogsvårdsstyrelser, till hvilka landsting eller hushållningssällskap för ändamålet lämnat bidrag, eller i landstingsområde, där sådan styrelse icke finnes, landsting eller hushållningssällskap, under iakttagande, att i intetdera fallet statsbidrag må till något landstingsområde utgå med högre belopp än det, hvarmed landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera af dem till ändamålet bidragit, samt att landsting eller hushållningssällskap, som undfått dylikt bidrag, skall vara skyldigt att efter årets utgång till Eders Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande afgifva redogörelse öfver användningen af de utaf staten samt af landsting eller hushållningssällskap lämnade bidrag.

Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare.

69:o) Under punkt 73 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för beredande under år 1910 af bidrag till egnahemslåneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster med ett belopp, motsvarande för hvarje låneförmedlare en half procent af den ej till betalning förfallna kapitalskuld, hvari låneförmedlaren på grund af från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, å extra stat för år 1910 anvisa ett förslagsanslag af 75,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till någon erinran i anledning af Eders Kungl. Maj:ts berörda framställning, har alltså för beredande under år 1910 af *bidrag till egnahemslåneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster* med ett belopp, motsvarande för hvarje låneförmedlare en half procent af den ej till betalning förfallna kapitalskuld, hvari låneförmedlaren på grund af från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, å extra stat för år 1910 anvisat ett förslagsanslag af 75,000 kronor.

Lindring af fraktkostnaderna för kalk.

70:o) Under punkt 74 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, för lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och mägerel för jordbrukets behof, på extra stat för år 1910 anvisa, såsom förslagsanslag, 250,000 kronor.

För hvarterdera af åren 1908 och 1909 har Riksdagen å extra stat till lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och mägerel för jordbrukets behof såsom förslagsanslag anvisat ett belopp af 200,000 kronor.

Då det hittills tillgängliga statsanslaget under nästlidna år visat sig otillräckligt, har Eders Kungl. Maj:t hemställt, att en förhöjning af anslaget med 50,000 kronor bör äga rum.

Riksdagen har ansett den begärda ökningen af ifrågavarande förslagsanslag af förhållandena påkallad, hvadan Riksdagen, för *lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och mägerel för jordbrukets behof*, på extra stat för år 1910 anvisat, såsom förslagsanslag, 250,000 kronor.

Befrämjande af afsättningen i utlandet af alster af svenskt landtbruk och dess binäringar äfvensom fiskerinäringen.

71:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 75 föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1910 anvisa ett anslag af 20,000 kronor, att af Eders Kungl. Maj:t användas till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binäringar äfvensom fiskerinäringen.

Under riksstatens sjunde hufvudtitel har för hvar och ett af åren 1897—1909 på extra stat uppförts ett anslag till befrämjande af afsättningen i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar. Detta anslag, som för hvar och ett af åren 1906—1909 belöpt sig till 20,000 kronor, har till sin väsentligaste del tagits i anspråk för uppehållande af dels en mejeriagent- och landtbrukskonsulentbefattning i England, dels ock en fiskeriagentur i norra Tyskland. Allenast återstoden af anslaget, 1,500 kronor, har under åtskilliga år i sammanhang med fördelningen af anslaget till handelsstipen-

dier tilldelats någon person för att i främmande länder verka för afsättning af svenska industrialster.

Då emellertid 1908 års Riksdag, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet, för år 1909 anvisat särskilda anslag till exportstipendier och till handelsstudiestipendier, har departementschefen ansett, att här förut omförmälda anslag bör med afseende å de ändamål, hvartill den ojämförligt största delen af anslaget faktiskt blifvit använd, för framtiden naturligen och lämpligen i sin helhet uttryckligen anvisas till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svenskt jordbruk och därmed sammanhängande näringar.

Riksdagen, som till fullo insett vikten af att afsättningen i utlandet utaf alster af svenskt jordbruk och dess binäringar äfvensom af fiskerinäringen på det kraftigaste befrämjas, har särskildt velat framhålla önskvärdheten af att åtgärder vidtoges till befordrande af export utaf afvelsdjur af ayrshire- och låglandsboskap till Ryssland, hvartill försök redan gjorts af Malmöhus läns hushållningssällskap och Svenska ayrshireföreningen.

Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 20,000 kronor, att af Eders Kungl. Maj:t användas till *befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binäringar äfvensom fiskerinäringen.*

Internationella landtbruksinstitutet i Rom.

72:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet har Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1907—1909 ägt rum, till bestridande af kostnaden för *Sveriges deltagande uti internationella landbruksinstitutet i Rom*, på extra stat för år 1910 anvisat 5,000 kronor.

Svenska fattigvårdsförbundet.

73:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts framställning i ärendet har Riksdagen, i likhet med hvad för år 1909 ägt rum, till understöd åt *svenska fattigvårdsförbundet* på extra stat för år 1910 anvisat ett anslag af 8,000 kronor.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

74:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 78 föreslagit Riksdagen att, till betäckande af åtskilliga af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, anvisa å extra stat för år 1910 ett anslag af 171,844 kronor.

Riksdagen får anmäla, att Riksdagen, till betäckande af ofran omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, anvisat å extra stat för år 1910 ett anslag af 171,844 kronor.

Extra lönetillägg.

75:o) Enligt hvad Riksdagen i särskild skrifvelse meddelat, har Riksdagen, med anledning af Eders Kungl. Maj:ts under punkt 79 af förevarande hufvudtitel framställda förslag, till beredande af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante uti jordbruksdepartementet samt vid under sistnämnda departement lydande verk och stater, å extra stat för år 1910 anvisat såsom förslagsanslag ett belopp af 15,000 kronor, att utgå enligt de i nyssberörda skrifvelse angifna grunder.

Stockholm den 22 maj 1909.

Med undersåtlig vördnad.

Bil.

Ordinarie anslagen under

Jordbruks-

Departementschefen
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli
Landbruksstyrelsen
Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanärningar:	
<i>Bestämdt anslag:</i>	
till landbruksinstituten m. m.
<i>Förslagsanslag:</i>	
till understöd åt landtmannaskolor
Veterinärundervisningen
Odlingshjälp åt krononybyggare, <i>förslagsanslag</i>
Landbruksingenjörer och deras biträden
Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanärningar
Länsveterinärer och veterinärstipendiater
Hästafvelns förbättrande, <i>reservationsanslag</i> (däraf särskildt 160.000 kronor till prisbelöningar	
Till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland husdjuren, <i>förslagsanslag</i>	
Befrämjande af husslöjden
Fiskerinäringens understöd
Domänstyrelsen
Skogsväsendet:	
<i>Bestämdt anslag:</i>	
För skogsstaten
För statens skogsläroverk
<i>Förslagsanslag:</i>	
Till ålderstillägg åt personalen vid skogsstaten och skogsläroverken
<i>Reservationsanslag:</i>	
Till enskilda skogsundervisningen
Till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet

Litt. A.

riksstatens Nionde hufvudtitel.

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på förslag.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
departementet.								
	17,000	—	—	—	—	—	—	17,000
	53,700	—	—	—	—	—	—	53,700
	57,600	—	—	—	—	—	—	57,600
		297,900	—	—	—	—	—	—
		50,000	—	—	—	—	—	—
	347,900	—	—	—	—	—	—	347,900
	86,200	—	—	—	—	—	—	86,200
	4,500	—	—	—	—	—	—	4,500
	54,500	—	—	—	—	—	—	54,500
	290,800	—	—	—	—	—	—	290,800
	82,900	—	—	—	—	—	—	82,900
af hästar)	291,050	—	1,070	—	—	—	—	292,120
	30,000	—	—	—	—	—	—	30,000
	25,000	—	—	—	—	—	—	25,000
	68,000	—	—	—	—	—	—	68,000
	159,000	—	—	—	—	—	—	159,000
		1,113,500	—	—	—	—	—	—
		89,050	—	1,202,550	—	—	—	—
			110,000	—	—	—	—	—
		7,600	—	—	—	—	—	—
	2,873,850	—	2,881,450	—	—	—	—	4,194,000
Transport	5,762,150	—	1,070	—	—	—	—	5,763,220

Till belöningar för rofdjurs dödande, <i>förslagsanslag</i>	
Landtmäteristaten	
Skiften och afvittringar, <i>reservationsanslag</i>	
Utflyttningshjälp efter skiften, <i>förslagsanslag</i>	
Rikets allmänna kartverk:	
<i>Bestämdt anslag:</i>	
Till aflöningar	
<i>Förslagsanslag:</i>	
Till ålderstillägg	
<i>Reservationsanslag:</i>	
Till kartarbeten m. m.	
Sveriges geologiska undersökning	
Gästgivares friheter	
Bidrag till skjutsentreprenader, <i>förslagsanslag</i>	
Färjor och färjekarlar	
Bidrag till vägunderhållet på landet, <i>förslagsanslag</i>	
Fattigvården i Stockholm och landsorten	
Fattigvården i allmänhet	
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på förslag.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport	5,762,150	—	1,070	—	—	—	5,763,220	—
	12,000	—	—	—	—	—	12,000	—
	535,400	—	—	—	—	—	535,400	—
	63,000	—	—	—	—	—	63,000	—
	50,000	—	—	—	—	—	50,000	—
67,900: —								
21,400: —								
131,500: —	220,800	—	—	—	—	—	220,800	—
	80,200	—	—	—	—	—	80,200	—
	10,830	—	6,635	—	1,664	—	19,129	—
	215,000	—	—	—	—	—	215,000	—
	354	—	25	—	—	—	379	—
	1,000,000	—	—	—	—	—	1,000,000	—
	9,564	—	—	—	—	—	9,564	—
	175,000	—	—	—	—	—	175,000	—
	100,000	—	—	—	—	—	100,000	—
	100,000	—	—	—	—	—	100,000	—
	40,463	—	—	—	—	—	40,463	—
	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
Summa	8,384,761	—	7,730	—	1,664	—	8,394,155	—

Bil. Litt. B.

Extra ordinarie anslagen under riksstatens Nionde hufvudtitel.

		Kronor.	ö.
Jordbruksdepartementet.			
<i>Jordbruksdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:</i>			
Till aflöning åt ytterligare en kanslisekreterare	4,000: —		
» arfvode åt en extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m.	7,000: —	11,000	—
<i>Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar:</i>			
Till undervisningsmaterieell för landtbruks- och mejeriinstituten vid Alnarp	3,000: —		
» understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana landtmannaskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel	10,000: —		
» förhöjda understöd åt landtbruksskolorna i Väster- norrlands, Västerbottens och Norrbottens län	6,000: —		
» beredande af statsbidrag åt Fredrika-Bremerför- bundets landthushållningsskola vid Rimforsa för ut- bildande af lärarinnor	4,000: —		
Bidrag till aflöning åt tolf kringresande jordbrukskonsu- lenter i Dalarne och i Norrland	30,000: —		
Till bestridande af kostnader för byggnadsarbeten för trädgårdsskolan vid Alnarp	40,000: —		
» bestridande af ytterligare kostnader för ombyggnads- arbeten och nyanläggningar vid Alnarp	9,591: —	102,591	—
<i>Veterinärundervisningen:</i>			
Till uppehållande af verksamheten vid veterinärbakterio- logiska anstalten under år 1910		21,320	—
	Transport	134,911	—

		Kronor.	ö.
	Transport	134.911	—
<i>Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannaväringar:</i>			
Bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landbruksmöten	7,500: —		
Till prisbelöningar vid allmänna landbruksmöten	12,500: —		
» fortsatt uppehållande af de vid landbruksinstitutet vid Ultuna samt landbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af maskiner och redskap för landbrukets behof	12,500: —		
Bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof	48,000: —		
Bidrag till underhåll af en för öfre Norrland afsedd kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län	11,250: —		
Till understöd åt frökontrollanstalter	10,000: —		
» åtgärder för befordrande af den inhemska klöfver- och gräsfröodlingen	15,000: —		
Bidrag till uppehållande af Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet	25,000: —		
Till utbildande af en elev i boskapsskötsel och mejerihushållning	1,000: —		
» anställande af en förste och en andre torfingenjör samt två torfassistenten	25,000: —		
» upprätthållande af en torfskola	7,000: —		
» understöd åt svenska mosskulturföreningen	35,000: —		
Bidrag till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket	240,000: —		
Till anställande af en statskonsulent för det mindre jordbruket	6,500: —		
» ökad statsbidrag till fortgående smörprofningar m. m.	16,000: —		
» anställande af en statskonsulent i svinskötsel	6,500: —		
» fjäderfäafvelns befrämjande	20,000: —		
Bidrag till bildande och upprätthållande af afvelscentra för nötboskap m. m.	22,000: —		
Till främjande af nötboskapsafveln i Norrbottens län	5,000: —	525.750	—
<i>Hästaafvelns förbättrande:</i>			
Till bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå	3,790: —		
Bidrag till uppförande af erforderliga ekonomihus vid Flyinge kungsgård	20,000: —	23,790	—
	Transport	684,451	—

	Kronor.	ö.
Transport	684,451	—
<i>Befrämjande af husslöjden:</i>		
Till anställande af en andre instruktör i husslöjd och personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander	3,500	—
<i>Fiskerinäringens understöd:</i>		
Till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydro- grafisk-biologiska undersökningar af de Sverige om- gifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafsfisken	34,000: —	—
» försäkring af fartyget Skagerak	5,200: —	—
» utförande af hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven	26,100: —	—
Bidrag till anordnande af undervisningskurser i naviga- tion för bohuslänska fiskare	2,250: —	—
Till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening	15,500: —	—
» bestridande af underhålls- och driftkostnader för ett fartyg för fiskeradministrationens behof	7,500: —	—
» anställande af undersökningar öfver möjligheten att genom fiskodling i större skala befrämja fiskets utveckling inom mellersta Sveriges Östersjöområde	4,700: —	95,250 —
<i>Hydrografiska undersökningar af Sveriges färskvatten:</i>		
Till uppehållande af verksamheten vid hydrografiska byrån samt för verkställande af hydrogeologiska specialundersökningar	53,000	—
<i>Den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner:</i>		
Till aflöning åt domänintendenter	35,500: —	—
» resekostnader vid domänförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	45,000: —	80,500 —
<i>Skogsinstitutet:</i>		
Till anställande af extra lärarkrafter vid skogsinstitutet	8,000	—
<i>Landtmäteristaten:</i>		
Till bestridande af kostnaderna för vissa af distrikts- landtmätarne företagna tjänsteresor	30,000: —	—
Transport	30,000: —	924,701 —

		Kronor.	ö.
	Transport	30,000: —	924,701 —
Till bestridande af kostnaderna för undervisning vid generallandtmäterikontoret af landtmäterielever		8,000: —	
» anordnande vid generallandtmäterikontoret af en kurs i triangelmätning		5,500: —	43,500 —
<i>Rikets allmänna kartverk:</i>			
Till anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna kartverk, namngranskning m. m.		19,200: —	
Till förhöjning af arvodena åt de vid det ekonomiska kartverket anställda kvinnliga ritare och biträden		1,000: —	
» anställande af ökad personal m. m. vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning		25,950: —	
» anskaffande af instrument och inventarier vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning		30,950: —	77,100 —
<i>Sveriges geologiska undersökning:</i>			
Till bestridande af kostnaderna under år 1910 af Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten och för utgifvande af därpå grundade kartor m. m.		36,000: —	
» verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning		167,000: —	203,000 —
<i>Vägunderhållet på landet:</i>			
Till bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdelsingar, <i>förslagsanslag</i>		50,000: —	
» understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt		150,000: —	200,000 —
<i>Diverse anslag:</i>			
Till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen		95,000: —	
» understödjande af myrutdikningar och vattenaftappningar inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (norrländska afdikningsanslaget)		700,000: —	
» understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar inom öfriga delen af riket, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd (allmänna frostminskningsanslaget)....		200,000: —	
	Transport	995,000: —	1,448,301 —

		Kronor.	ö.	
	Transport	995,000: —	1,448,301	—
Till afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län		150,000: —		
Bidrag till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet		67,500: —		
Till skogsodlingens befrämjande		100,000: —		
» beredande under år 1910 af bidrag till egnahems-låneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster, <i>förslagsanslag</i>		75,000: —		
» lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och mäger för jordbrukets behof, <i>förslagsanslag</i>		250,000: —		
» befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binäringar äfvensom fiskerinäringen		20,000: —		
» bestridande af kostnaden för Sveriges deltagande uti internationella landbruksinstitutet i Rom		5,000: —		
» understöd åt svenska fattigvårdsförbundet		8,000: —		
» betäckande af åtskilliga af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter		171,844: —		
» beredande af extra lönetillägg för år 1909 åt vissa tjänstemän och betjante i jordbruksdepartementet samt därtill hörande ämbetsverk, <i>förslagsanslag</i>		15,000: —	1,857,344	—
	Summa		3,305,645	—